

La producció catalana de fonts d'informació electrònica sobre ciències de la salut

Susana M. Pérez Rodríguez

RESUM: *En aquest treball es presenta la producció catalana de fonts d'informació electrònica en ciències de la salut. S'entén per ciències de la salut les disciplines següents: medicina, farmàcia, infermeria i psicologia. L'article s'estructura en apartats, que corresponen a diferents tipologies documentals: obres de referència, monografies i publicacions periòdiques. Després, es fa un repàs a informacions relacionades amb beques i finançament de projectes, formació continuada i nous serveis a la xarxa Internet. L'article es tanca amb un breu comentari sobre l'estat actual del tema.*

A. PRESENTACIÓ

Començarem indicant a què ens referim quan utilitzem els termes ciències de la salut i informació electrònica. Per ciències de la salut entenem les disciplines següents: medicina, farmàcia, infermeria i psicologia. Pel que fa al terme informació electrònica, l'utilitzem per a referir-nos a la que es publica en suports tangibles com el disquet magnètic i el disc òptic o cd-rom o bé la que es distribueix a través de xarxes (accés en línia o la xarxa Internet). Cal dir, però, que actualment el primer suport, el disquet magnètic, té molt poca presència en l'àmbit de la informació en ciències de la salut.

L'article s'ha estructurat en diferents parts:

1. Obres de referència
 - 1.1 Enciclopèdies i atles
 - 1.2 Diccionaris
 - 1.3 Directoris

Susana M. Pérez Rodríguez. Biblioteca de Medicina de la UAB a l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol
Article rebut el maig de 1999

- 1.4 Vademècums
- 1.5 Bases de dades bibliogràfiques
- 1.6 Altres bases de dades
- 1.7 Catàlegs bibliogràfics
- 1.8 Biblioteques virtuals
- 1.9 Directoris de recursos d'informació accessibles a Internet
- 2. Monografies
- 3. Publicacions periòdiques
 - 3.1 Informació mèdica i sanitària en la premsa diària
 - 3.2 Medicina legal i informació mèdica i sanitària en les publicacions oficials
 - 3.3 Publicacions periòdiques de societats i hospitals
 - 3.4 Revistes científiques
- 4. Beques i finançament per a projectes d'investigació
- 5. Formació
- 6. Nous serveis desenvolupats a Internet

Per acabar, apuntem possibles fonts d'informació útils per als professionals del món de la informació en l'àmbit de la salut.

B. INTRODUCCIÓ

Des de l'aparició dels cd-roms, l'edició d'informació biomèdica en disquet magnètic s'ha anat reduint fins a gairebé la seva desaparició. Els discs òptics tenen dues característiques fonamentals que han provocat aquest desplaçament: gran capacitat d'emmagatzematge i perdurabilitat, i protecció de la informació. Els cd-roms incorporen gran quantitat de dades (text, imatges fixes o en moviment i so) que es poden recuperar i visualitzar d'una manera senzilla i atractiva; a més, els discs no es poden esborrar ni s'hi pot reescriure a sobre, i això facilita que els usuaris puguin consultar-los de manera autònoma. Per a les biblioteques de ciències de la salut tot això va suposar un avenç important en relació amb el disquet magnètic tradicional.

En comparació amb les bases de dades en línia, el disc òptic abarateix el cost de les consultes, de manera que fa més factible que els usuaris finals facin les cerques directament. Ara bé, el disc òptic també té les seves limitacions: la capacitat de memòria és finita i, sobretot en el cas de les bases de dades, calen actualitzacions periòdiques.

Internet ha obert nous camins a la informació electrònica: els autors poden editar els documents directament, la distribució del document i de les actualit-

zacions posteriors és molt més ràpida, els usuaris finals poden fer les consultes des dels seus despatxos o domicilis i les millores dels programaris fan la recuperació de la informació més senzilla. Tot això ha introduït canvis irreversibles en la relació entre els usuaris del nostre sector i la informació, de tal manera que la xarxa s'ha convertit per a ells en una eina de treball més en els seus procediments habituals d'accés a la informació. Els avantatges que fan que el sector sanitari sigui un dels que té més presència a la xarxa estan condicionats, però, per la solució dels problemes més greus d'aquesta: la lentitud de les connexions, la manca de control de qualitat dels documents que s'hi editen i una perdurabilitat dels recursos molt variable.

Tenint en compte la situació actual, és evident que els productors catalans de documentació biomèdica han d'incorporar la informació electrònica a la seva oferta. En aquest treball intentem fer un repàs, al més exhaustiu possible, de la informació electrònica produïda a Catalunya i de la produïda fora del país però que fa referència a informació catalana. Evidentment, no ens serà possible incloure-hi tota la producció, sobretot de recursos a Internet, però es preten incloure-hi les referències més significatives.

1. OBRES DE REFERÈNCIA

1.1 Enciclopèdies i atles

Si consultéssim l'oferta internacional de documents electrònics en el camp de la salut, hi localitzaríem un nombre important d'enciclopèdies i d'atles. Són dues tipologies de document que solen editar-se en suport electrònic bàsicament per tres raons: són obres de consulta ràpida (incorporar-hi un motor de cerca és molt útil), amb il·lustracions (alguns documents són multimèdia) i no solen requerir una lectura continuada per pantalla.

El nombre de títols editats a Catalunya és força reduït, probablement perquè són d'elaboració molt costosa i haurien de competir en el mercat, a preus raonables, amb obres angloamericanes del mateix tipus amb un públic molt més ampli.

Enciclopèdia Catalana, una de les editorials pioneres pel que fa a l'edició electrònica a Catalunya, va editar entre 1989 i 1991 l'*Enciclopèdia de medicina y salud* [1]. Aquesta obra incorporava dos disquets com a material d'acompanyament dels 10 volums en paper. També en disquet, i amb el mateix títol, Sigma i Interacció editorial van treure al mercat el seu producte a mitjan anys noranta [2]. Pel que fa al disc òptic, la primera edició d'una enciclopèdia mèdica de què tenim constància és de 1997, any en què apareix l'*Enciclopedia*

de *aparatologia funcional*, una obra d'odontologia dirigida per Eduardo Padrós Serrat [3].¹

D'atles, només n'hem localitzat un, l'*Atlas de osteosíntesis* [4], editat l'any 1998 per Masson Multimedia.

Cal fer constar que la presència de la llengua catalana en aquest tipus d'obres és nul·la.

1.2 Dictionaris

Encara que no s'ha localitzat aquest tipus de document en cap de les fonts consultades, Mercedes Corona i Carlos García apunten en un article que el primer cd-rom espanyol es va editar a Barcelona l'any 1986: era el *Diccionario médico Marín*, publicat per Comunicación i Cálculo, SA.² Des de llavors, ens consta que s'han editat altres dictionaris també en cd-rom. L'any 1994, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears (ACMCB) i l'editorial Enciclopèdia Catalana van publicar el *Diccionario enciclopèdic de medicina* [5], que s'ha tornat a reimprimir el 1997. L'any d'aquesta reimpressió també va aparèixer en el mercat el *Diccionario médico multilingüe: español, english, français, deutsch*, de Planeta-Agostini [6].

Un organisme català molt important vinculat a la terminologia és el TERMCAT. L'any 1997, juntament amb el Col·legi Oficial d'Odontòlegs i Estomatòlegs de Catalunya, va editar *Odontolex: vocabulari d'odontologia* [7].

1.3 Directoris

Els directoris seleccionats en aquest apartat només recullen informació que fa referència a Catalunya i ens permetrien respondre a preguntes tan variades com ara quin és el telèfon d'un hospital, quin és el centre de vacunació més proper al domicili d'un usuari determinat o quants pediatres són membres d'un determinat col·legi de metges. La major part han estat elaborats pels organismes oficials que tenen registrades les dades, però també hi ha alguns títols produïts pel sector privat.

1. Del mateix any és: *The appliance encyclopaedia* [Cd-rom], Eduardo Padrós Serrat (dir.), ([Barcelona: el director], cop. 1997), 1 disc òptic; 12 cm + 1 guia d'usuari ([16] p.; 12 cm). Nota: requeriments del sistema per a PC: PC AT o compatible, mínim 8 Mb de RAM; Windows 3.1 o superior; unitat lectora de cd-rom 4x. Requeriments per a Apple Macintosh: processador 68040 o superior, mínim 8 Mb de RAM; sistema Apple 7.1 o superior, unitat lectora de cd-rom 4x.
2. Mercedes Corona Lorenzo; L. Carlos García Figuerola, "Las bibliotecas universitarias y las bases de datos en CD-ROM", *Boletín de la Asociación Andaluza de Bibliotecarios*, año 5, núm. 17 (1989), p.15-28.

Una gran part d'aquests són webs. Com que els directoris tenen una vigència molt curta, aquest tipus d'edició electrònica, que facilita l'actualització permanent de les dades, resulta molt adequada. Tenint en compte que la majoria estan produïts pel Departament de Sanitat i Seguretat Social és d'esperar que el contingut de les pàgines es vagi mantenint i actualitzant.

El web del Departament de Sanitat i Seguretat Social ofereix en l'apartat *Recursos* [8] els directoris següents:

- A. Centres hospitalaris
- B. Centres extrahospitalaris
 - b.1 Oficines de farmàcia
 - b.2 Centres d'atenció als drogodependents
 - b.3 Laboratoris de salut ambiental i alimentària
 - b.4 Centres vacunals
- C. Entitats d'assegurança lliure

Els quatre primers incorporen un motor de cerca, el dels centres vacunals es presenta en forma de mapa i en el d'entitats d'assegurança lliure les dades apareixen en forma de llista.³

Un altre organisme públic català que elabora un directori relacionat amb el nostre camp és el Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya. *Recerca a Catalunya* [9], editat en paper i cd-rom, ens dóna informació sobre centres de recerca, grups de recerca, departaments universitaris i serveis científicotècnics. Gran part d'aquesta informació es pot consultar a la pàgina web del Comissionat que duu per nom *Directori de les unitats de recerca a Catalunya* [10].

A escala nacional, el Ministeri de Sanitat i Consum elabora un directori sobre l'ensenyament de ciències de la salut. Encara que *Centros acreditados: formación sanitaria especializada* [11] s'edita a Madrid, el citem en aquest apartat perquè permet fer les consultes per comunitats autònomes i ens ofereix informació de la situació a Catalunya.

Si el que volem és localitzar dades personals, hem de recordar que els col·legis professionals solen elaborar un directori de membres. Aquestes dades no sempre són de domini públic, a vegades només hi poden accedir els

3. Els tres primers directoris permeten fer les consultes a partir del nom del municipi o del nom del centre, el quart a partir del nom, l'adreça, la població i el codi postal. En el directori de centres vacunals les dades es poden recuperar per regions sanitàries. A la llista d'entitats d'assegurança lliure, apareixen els noms de les entitats acompanyades de les dades de contacte corresponents i d'un enllaç amb el web, si en tenen.

col·legiats mateixos. És el cas del *Directorí metges de Barcelona* [12], del Col·legi de Metges d'aquesta ciutat, que permet localitzar les dades dels seus membres per nom i/o cognom o bé per especialitats mèdiques.

No coneixem cap directori a Internet que inclogui informació d'institucions del nostre àmbit de forma exhaustiva; ara bé, els directoris catalans més importants que incorporen recursos sobre ciències de la salut contenen aquesta informació en algun dels seus apartats.⁴ És el cas dels directoris-localitzadors de temàtica general *Vilaweb* [13] i *Cercat* [14], que ens informen d'institucions amb seu a Catalunya. A d'altres directoris com poden ser els del Col·legi de Metges de Barcelona o els d'algunes universitats catalanes també els dediquen un apartat, però informen sobre institucions d'arreu del món, no exclusivament del nostre país.

El cas dels laboratoris farmacèutics és molt semblant. No hi ha cap directori exhaustiu, però els directoris de recursos a Internet solen dedicar-los una secció. Alguns dels exemples més representatius són *Farma.com* [15], amb un directori elaborat per l'empresa catalana Biomedical Systems, o la secció d'*Atención Farmacéutica* [16], de Rasgo Editorial. En aquest punt no volem deixar de citar el web *PM-Farma* [17], que en una de les seves seccions ofereix una extensa relació de laboratoris nacionals amb les dades de contacte i amb un enllaç al web, si en tenen.

L'editorial Puntex edita anualment una col·lecció de guies relacionades amb el món sanitari pensades per a donar a conèixer als professionals del sector productes, empreses, etc. No són guies exhaustives, però poden proporcionar-nos dades d'utilitat. Algunes s'editen en cd-rom. És el cas del *Anuario hospitalario español* [18], *Anuario dental español* [19], *Anuario español de analítica* [20], *Anuario español de óptica y audiometría* [21] i *Anuario español de ortopedia y gerontología* [22]. Totes elles tenen unes seccions comunes, com ara empreses proveïdores, productes, distribuïdors i marques, i altres d'específiques com col·legis professionals, odontòlegs, microbiòlegs, oftalmòlegs o centres de tercera edat.

I, finalment, citem alguns directoris de congressos, jornades i simposis disponibles a la xarxa. Tampoc són gaire exhaustius. El directori *Vilaweb* [23] inclou les dades dels actes que tenen lloc a Catalunya. Altres dediquen una secció a aquesta informació i fan referència a actes d'arreu del món. Alguns exemples els trobem en els webs de l'editorial Doyma [24], a *PM-Farma* [25] o en el del Col·legi d'Infermeria de Barcelona [26].⁵

4. Les referències dels directoris de recursos a Internet se citen en l'apartat 1.9.

5. Doyma fa referència a medicina, *PM-Farma* a farmacologia i farmàcia, i el Col·legi a infermeria.

1.4 Vademècums

Els vademècums són obres de referència força consultades, pensades per a ajudar el metge a establir pautes terapèutiques correctes per als seus pacients. Faciliten claus per a la prescripció racional de fàrmacs, ofereixen pautes farmacoterapèutiques i recullen les fitxes tècniques amb la informació detallada de la majoria dels medicaments que hi ha en el mercat.

L'aprovació i la comercialització d'un medicament segueix un procés diferent a cada país perquè s'han d'acomplir el requisits que marca la legislació nacional. A Catalunya, regeix la normativa estatal, per això no es pot parlar d'un "vademècum català".

La *Real farmacopea española* (1997) [27] i la *Base de datos del medicamento español* [28] informen dels medicaments aprovats a Espanya. Cap dels dos documents s'edita a Catalunya. El primer, publicat pel Ministeri de Sanitat i Consum, es pot adquirir en suport cd-rom; el segon, elaborat pel Consell General de Col·legis Farmacèutics d'Espanya (del qual forma part el Col·legi de Farmacèutics de Catalunya), es pot consultar en línia via Internet.

El *Vademècum internacional* [29], malgrat el seu nom, fa referència a medicaments del mercat espanyol. S'edita en paper (anuari complet o edició de butxaca) i cd-rom o s'hi pot accedir en línia (accés gratuït a través d'Internet). De la publicació se n'encarrega Medimedia-Medicom, amb seu a Madrid. La darrera edició en cd-rom, la 39a, és de 1998.

En l'entorn català, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears va publicar l'any 1980 la primera edició en paper de l'*Índex Farmacològic*,⁶ pensat per a informar sobre l'ús de medicaments en les situacions clíniques més freqüents. L'*Índex* estava orientat a l'atenció extrahospitalària, però mancava un instrument equivalent per als hospitals. Alguns han elaborat unes guies de consulta sobre l'ús dels medicaments disponibles a la seva institució, com ara l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària. La seva guia [30] es pot consultar en el web del Centre d'Informació de Medicaments de Catalunya, vinculat a l'Hospital del Mar i a l'Hospital de l'Esperança, que és un servei de consultes sobre medicaments i també un servei de publicació de textos.

Per acabar, i dintre del que s'anomena medicina natural, citarem el vademècum *Fitoterapia: vademècum de prescripción* [31]. L'edició en cd-rom, de l'any 1998, és de l'editorial Masson.

6. *Índex farmacològic 1980*, (Barcelona: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, DL 1980), XVI, 291 p.; 17 cm, ISBN 84-600-1998-5.

1.5 Bases de dades bibliogràfiques

Aquesta tipologia de bases de dades permet als usuaris identificar documentació sobre temes que els interessin, accedir-ne a la descripció i, sovint, informar-se d'on poden accedir al document primari. Són eines bàsiques per a qualsevol biblioteca o per a qualsevol professional que les vulgui consultar directament, ja que la majoria tenen sistemes d'interrogació amigables, pensats perquè puguin ser utilitzats per usuaris poc experimentats.

1.5.1 Medicina i psicologia

Dues bases de dades biomèdiques bàsiques són *Medline* i *Embase*. Aquestes es produeixen fora del nostre país, però com que són d'abast internacional (encara que marcadament angloamericà, sobretot en el cas de *Medline*), ens permeten accedir a les referències d'algunes revistes editades a Catalunya. *Medline* s'ha convertit en la font d'informació més utilitzada, sobretot des que l'entitat que la produeix, la National Library of Medicine (NLM), n'ofereix la consulta gratuïta des del seu web (mitjançant *PUBMED*⁷ o *GRATEFUL MED*).⁸ Actualment aquesta base de dades inclou les publicacions catalanes següents, totes editades a Barcelona:

- Anales otorrinolaringológicos iberoamericanos
- Archivos de bronconeumología
- Atención primaria
- Cirugía pediátrica
- Current topics in medical micology
- Enfermedades infecciosas y microbiología clínica
- Gaceta sanitaria
- Gastroenterología y hepatología
- Journal of investigational allergology and clinical immunology
- Medicina clínica
- Methods and findings in experimental and clinical pharmacology
- Neurología
- Revista española de anestesiología y reanimación
- Revista española de cardiología
- Revista de neurología
- Sangre

7. PUBMED només permet consultar *Medline* i està pensat per a usuaris no experts. Es pot consultar a <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed>> [Consulta: 13 d'abril de 1999].

8. Grateful Med permet fer cerques més complexes. Es pot consultar a <<http://igm.nlm.nih.gov>> [Consulta: 13 d'abril de 1999].

Dades extretes de: M. Jordà Olives, "Las bases de datos de la National Library of Medicine de Estados Unidos", *Atención primaria*, vol. 23, núm. 1 (1999), p. 42-46.

L'explosió documental, que es pot observar en publicacions com ara *Medline*, va ser un dels motius pels quals, cap als anys setanta el metge i epidemiòleg Archie Cochrane va reclamar una revisió crítica dels assaigs clínics rellevants. Aquesta idea va donar lloc a la Col·laboració Cochrane. Des de 1992, any en què es va iniciar formalment, grups d'experts de tot el món que comparteixen un interès temàtic específic revisen de forma crítica la bibliografia sobre un determinat tema. Coordinats per un equip editorial que vetlla perquè els estudis triats siguin al més exhaustius possible, per la qualitat de l'anàlisi i pel bon ús de les tècniques de síntesi, els grups d'experts elaboren un material que serveix per a editar *The Cochrane library* [32]. L'Hospital Parc Taulí col·labora en aquest projecte, encara que la base de dades s'edita a Oxford.

En l'àmbit espanyol la principal base de dades bibliogràfica és l'*Índice Médico Español* (IME). La produeix l'Institut d'Estudis Documentals i Històrics sobre la Ciència, institut mixt del qual formen part la Universitat de València i el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).⁹ L'IME conté informació sobre diferents temes mèdics, com ara administració sanitària, biomedicina, farmàcia, clínica, medicina experimental, microbiologia, psiquiatria i salut pública. Hi ha diferents opcions d'accés: en línia o en cd-rom. En línia, l'IME forma part de l'oferta de bases de dades del CINDOC [33]; en cd-rom [34] es presenta juntament amb les bases de dades ICYT, ISOC, CIRBIC i DATRI, i els registres només inclouen la descripció bibliogràfica.

Una altra base de dades distribuïda pel CINDOC, ara relacionada amb psicologia, és l'ISOC: *base de datos de ciencias sociales y humanas* [35], que incorpora la base de dades *Psedisoc*. També, en aquest cas, s'hi pot accedir per diferents vies: en línia, cd-rom o disquet. En línia, forma part de les bases de dades del Servei de Distribució de Bases de Dades del CINDOC [33]; en cd-rom es publica junt amb les bases de dades que hem citat anteriorment [34], i en disquet rep el nom d'*Índice español de ciencias sociales. Serie A: Psicología y ciencias de la educación* [36].

1.5.2 Farmàcia

Prous Science [37] produeix diverses bases de dades a les quals es pot accedir de diferents maneres:

9. Entre les biblioteques del CSIC a Catalunya, destaquem el Centre d'Investigació i Desenvolupament i l'Institut d'Investigacions Biomèdiques de Barcelona.

En línia, a través de Dialog [38] o de DataStar, es poden consultar: *Drug data report* (Dialog File 452 o DataStar File PRDR); *Drugs of the future* (Dialog File 453 o DataStar File PRFU); *New Molecular Entities Express* (Dialog File 456 o DataStar File PRME) i *Drugs news & perspectives* (Dialog File 455 o DataStar File PRNP).

En suport cd-rom edita: Ensemble, *MFlíne* i *SYNTHlíne*. La primera proporciona informació sobre més de 100.000 components bioactius, la segona fa referència a la farmacologia experimental i dona notícia d'estudis *in vivo* i *in vitro* que proporcionen les bases per a un disseny racionalitzat dels fàrmacs, i *SYNTHlíne* presenta els esquemes de síntesi dels fàrmacs que es troben actualment en el mercat o d'aquells que s'estan desenvolupant. Totes tres tenen un camp amb referències bibliogràfiques. Es preveu ampliar aquesta oferta ben aviat amb dos nous títols: *CSlíne*, base de dades d'assajos clínics, i *PKlíne*, sobre farmacocinètica.

1.5.3 Infermeria

La presència d'informació sobre infermeria a l'*Índice Médico Español* és molt escassa, per això l'aparició d'altres bases de dades bibliogràfiques a la xarxa Internet ha estat una bona iniciativa.

La biblioteca de l'Escola Universitària d'Infermeria de la Universitat Rovira i Virgili elabora la base de dades *Cuidatge* [39], que conté registres de més de 160 revistes, bàsicament espanyoles. Els registres contenen la descripció bibliogràfica, i la majoria de les referències són posteriors a 1993. La base de dades té dues característiques destacades: la primera és que quan consultem un registre podem veure i accedir mitjançant enllaços a altres registres de *Cuidatge* amb el mateix autor, descriptor o títol de revista; la segona característica és que incorpora un servei de sol·licitud de fotocòpies. Des d'abril de 1999 forma part de les bases de dades de la *Biblioteca Digital de Catalunya* [71]. *Cuidatge* ha incrementat la presència de bases de dades bibliogràfiques d'infermeria a la xarxa, iniciada per *Cuiden Actualidad* [40]. *Cuiden Actualidad* és una versió reduïda de *Cuiden*, de la Fundació Index, i la seva aparició a la xarxa és fruit de la col·laboració entre l'entitat granadina i l'empresa Doc6, amb seu a Barcelona. Pel que fa al contingut, reuneix la producció científica de la infermeria espanyola i iberoamericana (articles de revistes científiques, llibres i materials no publicats).

1.5.4 Altres

Finalment, presentem la base de dades de sumaris electrònics del Consorci de

Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC) [41]. Els registres provenen del distribuïdor EBSCO i corresponen a uns 5.200 títols de revistes de tots els àmbits escollits entre les subscripcions de les diferents universitats membres del Consorci. La base permet recuperar les referències a partir del títol de la revista, del títol de l'article, de l'autor o de paraules del títol de l'article. L'accés és gratuït i lliure, si bé per als usuaris de les institucions del CBUC té un valor afegit que consisteix a poder rebre per correu electrònic els sumaris dels títols de revista que s'hagin seleccionat prèviament. La base de dades de sumaris i la versió web del catàleg del Consorci estan enllaçades, de manera que es pot passar del catàleg als sumaris i a l'inrevés.

1.6 Altres bases de dades

En aquest apartat citem dues bases de dades de temàtica molt diferent. El Servei Banc Genètic de Dades i Biomolècules de l'Institut de Biologia Fonamental "Vicent Villar Palasí", vinculat a la Universitat Autònoma de Barcelona, produeix una base de dades sobre biologia molecular i estructures de les proteïnes, és l'*Structural Classification of Proteins* [42], que es pot consultar a la pàgina web de l'Institut.

Un altre tipus d'informació necessària per a alguns professionals són les dades estadístiques. L'Institut d'Estadística de Catalunya publica part dels seus documents en suport electrònic. L'*Anuari estadístic de Catalunya 1998* [43] s'ha editat en format PDF i es pot consultar a la pàgina web de l'Institut [44], on, a més, es poden consultar altres estadístiques bàsiques de Catalunya que inclouen algunes dades relatives a la sanitat del nostre país.

1.7 Catàlegs bibliogràfics

Quan tenim notícia d'un treball que ens interessa sovint el pas següent és localitzar el document primari en alguna biblioteca o centre d'informació per a consultar-lo *in situ*, demanar-lo en préstec o accedir-hi via Servei d'Obtenció de Documents. Internet ha facilitat molt aquesta tasca de cerca perquè actualment permet l'accés en línia als catàlegs de moltes biblioteques, editorials, llibrers o distribuïdors.

En aquests moments es poden consultar en línia els catàlegs de les biblioteques universitàries catalanes on s'imparteixen estudis relacionats amb les ciències de la salut:

- Biblioteca de la Universitat Autònoma de Barcelona [45]
- Biblioteca de la Universitat de Barcelona [46]
- Biblioteca de la Universitat de Girona [47]

- Biblioteca de la Universitat de Lleida [48]
- Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra [49]
- Biblioteca de la Universitat Rovira i Virgili [50]

Els seus fons estan integrats en el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya [51] i es poden consultar de forma conjunta. El catàleg en web incorpora enllaços entre el fons d'un llibre o d'una publicació periòdica i el catàleg local de cada institució.

També hi ha biblioteques no universitàries relacionades amb les nostres disciplines presents a Internet, però en nombre encara força reduït. Exemples d'això són l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears [52] (només es pot consultar el catàleg de revistes), les biblioteques del CSIC [53] i la Biblioteca de Catalunya [54].¹⁰

En aquest punt volem destacar l'edició electrònica del catàleg de la Coordinadora de Documentació Biomèdica (CDB) [55], una eina molt útil per a localitzar revistes biomèdiques a biblioteques catalanes. La CDB, entitat que aplega unes 84 biblioteques biomèdiques catalanes, edita un catàleg col·lectiu que referencia el fons de publicacions periòdiques de les biblioteques membres. Fruit de la col·laboració entre la CDB i l'empresa Doc6 és la creació i el manteniment de l'edició electrònica d'aquesta obra, pionera entre els catàlegs biomèdics autonòmics de l'Estat espanyol.

Alguns hospitals¹¹ presents a la xarxa Internet dediquen una secció a les biblioteques i donen a conèixer el seu fons de revistes, és el cas dels Hospitals de la Vall d'Hebron [56], de l'Hospital de Tortosa Verge de la Cinta [57] o de l'Hospital de Girona Josep Trueta [58]; ara bé, la informació que donen es complementa amb la del catàleg de la CDB.

Per a localitzar informació a escala nacional, dues bones eines són el catàleg de REBIUN: *Red de Bibliotecas Universitarias: catálogo colectivo* [59] i el catàleg de revistes biomèdiques C-17...: *Catálogo de publicaciones periódicas en bibliotecas de ciencias de la salud españolas* [60]. Una gran part de les biblioteques universitàries i científiques espanyoles (actualment 29) formen part de la xarxa nacional REBIUN, que juntament amb Doc6 edita periòdicament el seu catàleg en cd-rom.

10. La Biblioteca de Catalunya té diversos catàlegs. El catàleg en línia conté uns 238.000 registres de tot tipus de documents: monografies, publicacions periòdiques, vídeos, etc. El Catàleg Col·lectiu del Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya conté més de 54.000 registres bibliogràfics que fan referència a fons que va del segle XV al XIX. Recull les referències dels documents, i identifica les biblioteques on es poden localitzar els exemplars. En aquest catàleg es poden localitzar els fons de la Biblioteca de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau, de la Biblioteca de la Reial Acadèmia de Medicina i de la l'Acadèmia de les Ciències i de les Arts de Catalunya.

11. Als fons dels hospitals universitaris s'hi pot accedir a través dels catàlegs de les universitats a les quals estan vinculats.

Els catàlegs d'alguns editors, distribuïdors i llibreters catalans de documentació sobre ciències de la salut es poden consultar als seus webs. Alguns exemples són Doyma [61], Masson [62], DOC6 [63], Díaz de Santos [64], Llibreria Herrero [65] o Alibri Llibreria (antiga llibreria Herder) [66]. Alguns organismes del sector públic relacionats amb el món de la salut també tenen els seus catàlegs de publicacions a Internet; aquest és el cas del Departament de Sanitat i Seguretat Social [67], l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears [68], l'Agència d'Avaluació de Tecnologia Mèdica [69] o l'Institut d'Estadística de Catalunya [70].

1.8 Biblioteques virtuals

Els catàlegs ens permeten localitzar i descriure els documents primaris, les biblioteques virtuals ens donen accés a la versió electrònica del text complet. Aquest és un dels reptes més interessants per al nostre sector, ja que les biblioteques virtuals permetran als professionals accedir a la documentació des de qualsevol lloc i en qualsevol moment.

Cada vegada hi ha més institucions que ofereixen versions electròniques de documents als seus usuaris (universitats, hospitals...), però un dels projectes de més envergadura és la Biblioteca Digital de Catalunya (BDC) [71]. Aquest servei del CBUC s'ha materialitzat gràcies a l'ajuda econòmica de la Generalitat de Catalunya i a la negociació amb diferents editorials i proveïdors. En una primera fase la BDC vol oferir l'accés a revistes electròniques i a bases de dades a tots els usuaris del Consorci. De moment s'hi poden consultar bases de dades com *Medline*, *CINALH*, *HealthStar*, *Psycinfo* o *Cuidatge*, i algunes revistes a text complet que formen part del servei Ideal, d'Academic Press. La BDC conté informació multidisciplinària i continua la negociació amb els proveïdors per tal d'ampliar l'oferta de títols.

1.9 Directoris de recursos d'informació accessibles a Internet

De directoris, en trobem de produïts per entitats públiques i pel sector privat. Entre els primers destaquem el del Departament de Sanitat i Seguretat Social [72] i els elaborats per algunes biblioteques universitàries. La Universitat Autònoma de Barcelona elabora *Medicina a Internet* [73], la Universitat de Barcelona, *Internet i Ciències de la Salut* [74] i *Psicologia i Internet* [74b], la Universitat de Girona, *Recursos Internet sobre Infermeria* [75], la Universitat Pompeu Fabra, *Recursos d'informació de Biologia* [76] (malgrat que el nom també fa referència al tema que ara ens ocupa) i la Rovira i Virgili, *Benvinguts a la plana web de la Biblioteca d'Infermeria* [77]. Aquests reculls es caracteritzen per l'exhaustivitat, la

periodicitat de les seves actualitzacions i perquè són elaborats per bibliotecaris-documentalistes.

Altres propostes de qualitat que no cal oblidar són les del Col·legi de Metges de Barcelona [78] o les de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears [79].

Des del sector privat, alguns localitzadors-directoris remarcables tant per la seva exhaustivitat com per la seva actualització són *Doyma.net: medicina en la red* [80], de l'editorial Doyma, i *Recursos de Salud* [81], de l'empresa catalana Ready Soft.

De directoris-localitzadors sobre farmacologia-farmàcia destaquem: *Farma.com: el buscador del mundo farmacéutico* [82], de CRO Computer, *Atención farmacéutica* [83], de Rasgo Editorial, i *PM-Farma* [84], de Ready Soft.

Tampoc no s'han d'oblidar les seccions dedicades a les nostres disciplines en alguns directoris-localitzadors d'àmbit general com Vilaweb [85], Cercat [86] o el Cercador, aquest últim del grup Enciclopèdia Catalana [87].

2. MONOGRAFIES

L'oferta de monografies en suport electrònic no és gaire àmplia, si bé ha augmentat substancialment els quatre últims anys. En relació a la temàtica, els títols són molt heterogenis.

Quant als editors, Doyma i Masson són els productors amb més títols en el mercat i les empreses que més han arriscat en el camp de l'edició electrònica. Sovint han editat un mateix títol en suport paper i en cd-rom, i han fet ofertes conjuntes per a promocionar el nou suport.

Un altre grup d'editors, o coeditors, són els organismes professionals i el sector públic, encara que les seves aportacions al mercat de l'edició electrònica han estat puntuals.

Pel que fa al lloc d'edició, Barcelona concentra la major part de la producció. Per acabar, cal indicar que l'idioma majoritàriament utilitzat en l'edició en cd-rom és el castellà.

Relació de títols per especialitats mèdiques

Al·lèrgia i immunologia

– Mateu Sancho, Jordi. *Alèrgia* [Cd-rom]. [Barcelona]: Edimsa, cop. 1997.

Anatomia patològica

– Pardo Mindán, F. J. *Anatomía patológica* [Cd-rom]: *Interpat, programa de aprendizaje por computador*. Barcelona: Mosby/Doyma, 1997.

Atenció primària

– Martín Zurro, A.; Cano Pérez, J. F. *Atención primaria* [Cd-rom]: *conceptos, organización y práctica clínica; autoevaluación, 1.600 preguntas con respuesta razonadas*. 3a ed. [Barcelona]: Mosby/Doyma Libros: Hartcourt Brace España, DL 1997.

Cardiologia

– *Insuficiencia cardíaca congestiva crónica* [Cd-rom] = *Chronic congestive heart failure*. 2a ed. [Barcelona?]: Sociedad Española de Cardiología: American Heart Association, DL 1997.

– *Cardiologia* [Cd-rom]: *casos clínicos*. Editors: Jordi Soler Soler, Antoni Bayés de Luna. Barcelona: Doyma: Astra, DL 1997.

– Sociedad Española de Cardiología. Congreso Nacional (33è: 1997: Granada). XXXIII Congreso Nacional de la Sociedad Española de Cardiología [Cd-rom]. [Barcelona]: Doyma: Boehringer Mannheim, cop. 1997.

Dermatologia

– Crespo Erchiga, Vicente; Delgado Florencio, Vicente; Sánchez Carazo, José Luis. *Micosis cutáneas*. [Cd-rom]. [S.l.]: Schering: Grupo Español de Micología Cutánea, DL 1996 (Barcelona: Propuestas Informáticas; [S.l.]: DrugFarma).

Documentació mèdica

– Losilla Vidal, José María. *Ebla* [disquets]: *gestor de referències bibliogràfiques*. Versió 1.0. Barcelona: Signo: Universitat Autònoma de Barcelona, Laboratori d'Estadística Aplicació de Modelització, 1997. (Diseño y estadística en ciencias de la salud).

– Pareras, Luis G. *Internet y medicina* [Cd-rom]. Barcelona: Masson, 1997.

Epidemiologia i salut pública

– *Salut pública* [en línia]. Barcelona: Departament de Sanitat i Seguretat Social, <<http://www.gencat.es/sanitat/cat/csalut.htm>>.

Farmacologia

– Baños i Díez, Josep Eladi; Farré, M. *Bases farmacológicas del tratamiento analgésico* [Cd-rom]. [Barcelona: Permanyer], 1998.

– *Guías y protocolos terapéuticos del IMAS*. Barcelona: CEDIMCAT, 1997. Conté: *Guía farmacoterapéutica, Guía terapéutica antimicrobiana, Protocolos del Servicio de Urgencias, Protocolos del Servicio de Cardiología, Otros protocolos*. <<http://www.cedimcat.com/guies/IMAS/index.htm>>.

Gastroenterologia

- *Gastroenterología 2* [Cd-rom]. Barcelona: Doyma, 1997.
- Piqué, Josep; Saperas, Esteve. *Úlcera gastroduodenal* [Cd-rom]. Barcelona: Doyma: Astra, DL 1997.

Ginecologia i obstetrícia

- *SEGO: cd-rom XXIV Congreso* [Cd-rom]. Barcelona: Masson, 1997.

Hematologia

- Curso de Hematoterapia (4t: 1997; Tortosa). *Cuarto curso de hematoterapia* [Cd-rom]: *Tortosa 97*. Tomás Álvaro Naranjo (ed.). [Tortosa]: Institut Català de la Salut, Hospital de Tortosa Verge de la Cinta, 1997.

Història

- Laín Entralgo, Pedro. *Historia universal de la medicina* [Cd-rom]. Barcelona: Masson, 1998.

Medicina interna

- Farreras, F.; Rozman, C. *Medicina interna* [Cd-rom]. Barcelona: Mosby Doyma, DL 1996.
- *Medicina interna* [Cd-rom]. Directores: Juan Rodés Teixidor, Jaume Guardia Massó. Barcelona [etc.]: Masson Multimedia, cop. 1997.
- *Medicina interna* [Cd-rom]: *1.500 preguntas y respuestas*. Directores: Juan Rodés Teixidor, Jaume Guardia Massó. Barcelona: Masson Multimedia, 1999.

Medicina legal

- Cobo Plana, Juan Antonio. *Manual de actuación sanitaria, policial, legal y social frente a la violencia doméstica* [Cd-rom]: *guión de actuación y formularios*. Barcelona: Masson, 1999.
- Aso Escario, José; Corrons Perramón, Jordina; Cobo Plana, Juan Antonio. *El intervalo postmortal* [Cd-rom]: *interés médico, policial, legal y forense*. Barcelona: Masson, 1998.
- Aso Escario, José; Cobo Plana, Juan Antonio. *Valoración de las lesiones causadas a las personas en accidentes de circulación* [Cd-rom]: *análisis médico-forenses del anexo a la ley 30/95*. Barcelona: Masson, 1998.

Odontologia

- *The appliance encyclopaedia* [Cd-rom]. Eduardo Padrós Serrat (dir.). [S.l.: el director], cop. 1997. (Gavà : MPO Replitec).

- *Enciclopedia de aparatología funcional* [Cd-rom]. Eduardo Padrós Serrat (dir. científic). [S.l.: el director], cop. 1997. (Gavà : MPO Replitec).
- *Odontolex* [Cd-rom]: *diccionari informàtic d'odontologia*. [Barcelona]: Col·legi Oficial d'Odontòlegs i Estomatòlegs de Catalunya, cop. 1997.
- *Visualización interactiva en 3D de la técnica de anclaje inverso en ortodoncia* [Cd-rom]. Barcelona: Digital Illusion, 1995.

Oftalmologia

- *Microcirugía de los glaucomas* [Cd-rom] = *Glaucoma microsurgery*. Joaquin Barraquer Moner... [et al.]. Barcelona: Instituto Barraquer: CDLAB, cop. 1997.

Oncologia

- Barutell Farinós, Carlos de; et al. (coordinadors), *Dolor neoplásico* [Cd-rom]. [Barcelona: Permanyer], cop. 1997.

Ortopèdia traumatologia

- Montaner, J.; Cugat, R.; García, M. *Artroscopia de rodilla* [Cd-rom]. [Barcelona]: Smith & Nephew, 1997.
- Orozco Delclós, Rafael; Sales Pérez, Miquel; Videla Cesc, Miquel. *Atlas de osteosíntesis* [Cd-rom]: *fracturas de huesos largos*. Barcelona : Masson, 1998.

Primers auxiliis

- *Aprèn a salvar una vida: curs interactiu de suport vital bàsic segons les recomanacions de l'European Resuscitation Council*. Francisco J. de Latorre, Manuel Cerdà; realitzat per: MUBI Media. Barcelona: Enciclopedia Catalana: Proa, 1996.
- *Primeros auxilios* [Cd-rom]: *este programa puede ayudarte a salvar vidas*. Barcelona: Anaya Interactiva, 1998.

Psiquiatria

- *DSM-IV: manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales* [Cd-rom]. Barcelona: Masson, 1996.

SIDA

- Casabona, Jordi; Maguire, Andy; Auladell, Jordi. *Projecte RISEC* [Disquet]. [Barcelona: Institut Català de la Salut], DL 1998.

Urologia

- *Urolan* [Cd-rom]: *primera red telemática para urólogos: red de la Asociación Española de Urología*. Sant Cugat del Vallès: Pulso, DL 1997.

– *Urología práctica interactiva* [Cd-rom]: 20 casos clínicos. L. Resel Estévez, F. Solé Balcells (ed.). Sant Cugat del Vallès: Pulso, 1997.

Obres de divulgació

– *Guía de vacunacions* [en línia]. Badalona: Institut Català de la Salut, Direcció d'Atenció Primària Badalona-Sant Adrià del Besòs, 1997

<<http://www2.interplanet.es/dapsa/page30.htm>>.

– *Guía del sexo* [Cd-rom]. Barcelona: Zeta Multimedia, 1996.

– *Guía médica para la familia* [Cd-rom]. Barcelona: Zeta Multimedia, 1997

– *Información al paciente* [en línia]. Barcelona: Clínica Barraquer, 1997

<<http://www.co-barraquer.es/page33.htm>>.

– Font Quer, Pío. *Plantas medicinales* [Cd-rom]. Barcelona: Lectus Vergara, 1996 .

3. PUBLICACIONS PERIÒDIQUES

3.1 Informació mèdica i sanitària en la premsa diària

Cada vegada més ens interessem per la nostra salut; probablement això explica perquè la informació que fa referència al món mèdic i sanitari cada vegada té més ressò en la premsa diària. Tant és així, que fins i tot alguns diaris hi dediquen un espai dins d'una secció fixa (com ara *El País* o l'*ABC*¹²) o han publicat suplementos sobre el tema (com *La Vanguardia*¹³ o *El Mundo*).

Les biblioteques de ciències de la salut han d'oferir als seus usuaris la visió que la premsa dona d'aquests temes, i la documentació electrònica els ho ha facilitat. La pàgina web del Col·legi de Metges de la Província de Girona [88] ofereix un recull de premsa que inclou informacions i articles apareguts en la premsa diària¹⁴ relacionats, de forma directa o indirecta, amb la medicina i la pràctica mèdica. No s'accedeix al text complet, però ara es pot consultar la versió electrònica de la major part dels diaris més importants del país per mitjà

12. *El País* en la secció de "Sociedad" dels dilluns i l'*ABC* a la primera part de la secció de "Sociedad" dels dijous.

13. El suplement *Ciencia y Salud* va deixar de publicar-se al juliol de 1997.

14. El recull s'elabora a partir de diaris d'àmbit estatal i d'àmbit català, més concretament gironí. Buida les informacions de les edicions catalanes dels diaris següents: *La Vanguardia*, *El País*, *El Periódico*, *El Punt* i el *Diari de Girona*. El criteri de selecció és que els articles facin referència a Girona o que puguin ser d'interès per als col·legiats.

d'Internet o del cd-rom.¹⁵ Un altre exemple de recull de premsa és el del Col·legi de Metges de Barcelona [89].

Un altre exemple de recull de premsa és el de l'Institut Universitari Dexeus, aquest però amb una finalitat diferent de l'anterior. El seu web conté una secció anomenada *Prensa* [90], que recull les notícies que es publiquen sobre el centre i que té una funció publicitària a més d'informativa.

L'any 1995, amb la finalitat d'analitzar els problemes sobre les relacions entre les ciències, la medicina, la cultura i la comunicació, es va crear a la Universitat Pompeu Fabra un grup d'investigació i estudi anomenat Observatori de la Comunicació Científica (OCC), nascut de la col·laboració amb el Comissionat per a les Universitats i la Recerca i vinculat als estudis de Periodisme. Conscient del paper decisiu de la premsa en la percepció de la medicina i la salut l'OCC, junt amb la Fundació Vila Casas van iniciar l'any 1996 un projecte d'investigació per a estudiar quina visió donen d'aquest tema els diaris espanyols.

El resultat d'aquest treball es publica anualment en versió paper amb el nom d'*Informe Quiral: medicina y salud en la prensa diaria*.¹⁶ L'informe, però, s'elabora a partir d'una base de dades,¹⁷ la versió íntegra de la qual es pot consultar de moment a l'OCC, tot i que l'Observatori preveu incloure'l al seu web d'aquí a poc temps.

A més a més, l'OCC publica trimestralment la revista *Quark* [91] en versió paper i electrònica. L'accés via web ha estat possible gràcies al patrocini de Citran, una institució sense ànim de lucre vinculada a la Fundació Montserrat Montero de Sisquellas. L'objectiu de la revista és promoure i difondre el debat sobre les relacions entre ciència i societat, i va dirigida a científics, metges i periodistes.

15. Com que la premsa diària no és el tema que ens ocupa, només indiquem a títol informatiu que hi ha versions electròniques dels diaris següents: *ABC* (es pot accedir en línia als números de la darrera setmana. Des de 1999 els dissabtes s'edita el suplement *ABC Salud*), *Avui* (en línia es pot accedir aproximadament als números dels 4 darrers mesos.), *El Mundo* (en línia es poden consultar els números del darrer any i també el suplement *Salud*), *El País digital* (es poden consultar en línia els números de la darrera setmana. Ofereix un servei de tramesa de titulars per correu electrònic), *El Periódico de Catalunya* (en cd-rom des de 1994) o la seva versió en línia *El Periódico online* (es pot accedir a les edicions catalana i castellana del dia de la consulta) i *La Vanguardia* (en cd-rom des de 1995) o la seva versió en línia *La Vanguardia digital* (es pot accedir en línia aproximadament als números dels darrers quatre mesos).

16. *Informe Quiral: medicina y salud en la prensa diaria* 1996- , Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, Observatori de la Comunicació Científica; Fundació Privada Vila Casas, DL 1997- . En concret, revisa els diaris següents: *ABC*, *El Mundo*, *El País*, *El Periódico* i *La Vanguardia*.

17. Els registres de la base de dades no recullen el text sencer de la notícia.

3.2 Medicina legal i informació mèdica i sanitària en les publicacions oficials

Tot i que la sanitat és una competència transferida a Catalunya, també l'afecten la legislació estatal i la comunitària. Ara es pot accedir a les versions electròniques del Diario Oficial de la Comunidad Europea (DOCE) –i a una pàgina web dedicada a la salut pública de la Unió Europea–,¹⁸ al *Boletín Oficial del Estado* (BOE), al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (DOGC) i als butlletins provincials.¹⁹

El Col·legi Oficial de Metges de Girona, en una secció del seu web dedicat a publicacions oficials, permet la consulta d'un recull de premsa del DOGC [92]. La selecció de les notícies es fa tenint en compte dos criteris: que estiguin relacionades amb l'exercici de la professió mèdica i que facin referència a Girona o que puguin interessar als col·legiats. No s'accedeix al text complet sinó a les referències, però a partir d'aquestes es poden consultar les edicions electròniques de les publicacions oficials.

Pel que fa a cd-roms sobre legislació relacionada amb la salut, només ens consta aquesta referència: *Legislación farmacéutica y química* [93], publicació de periodicitat quadrimestral editada per Biomedical Systems.

A la xarxa Internet hi ha alguns recursos dedicats a la medicina legal i a medicina del treball, algunes facultats de Dret catalanes els recullen en els seus directoris. Alguns exemples són les pàgines *Dret a Internet* [94], de la Universitat Autònoma de Barcelona, *Fent dret per Internet* [95], de la Universitat de Barcelona i *Dret* [96], de la Universitat Pompeu Fabra.

3.3 Publicacions periòdiques de societats i hospitals

Les societats i els col·legis professionals solen editar revistes dirigides als seus socis, membres o usuaris. Darrerament, les més importants han afegit una edició electrònica a la tradicional edició en paper. Tot seguit us en donem alguns exemples: el web de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears permet la consulta del text complet del seu *Butlletí d'activitats* [97], la del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona ofereix l'accés a les publicacions *Servei d'Informació Col·legial*, *Informe anual*, *actes de sessions*, etc., [98] i en el del

18. Es pot localitzar informació sobre la política de salut pública de la Unió Europea a <http://www.europa.eu.int/pol/index_es.htm>. [Consulta: 19 d'abril de 1999].

19. Per a més dades sobre informació oficial consulteu l'article publicat en aquesta revista: Miquel Centelles Velilla, "La producció catalana de fonts d'informació electrònica sobre dret: estat de la qüestió", *Item*, núm. 21 (jul.-des. 1997), p. 66-126.

Col·legi Oficial de Metges de Girona trobareu el *Butlletí del Col·legi de Metges de la Província de Girona* [99].

Altres exemples són els darrers informes i el *Butlletí informatiu* [100] de l'Agència d'Avaluació i Tecnologia Mèdica, que es poden llegir en el seu web; el *Boletín informativo de la Unitat d'Investigació Biomèdica de Lleida* [101]; la *Memòria 1996* [102] de l'Institut d'Assistència Sanitària (IMAS) o el *Butlletí del Sindicat de Metges de Catalunya* [103].

Alguns hospitals també estan editant les seves publicacions en format electrònic. Alguns exemples són l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova, amb presència a la xarxa, que hi edita la seva revista *El correu de l'Arnau* [104], la Clínica Oftalmològica Barraquer, que edita *Barraquer Institute Journal on the Net* [105] o el Consorci Hospitalari del Parc Taulí de Sabadell, amb *9 informatiu* [106]. Els Hospitals de la Vall d'Hebron, en canvi, van triar el suport cd-rom per a la publicació de la seva memòria de 1996 [107].

3.4 Revistes científiques

Les revistes científiques són un document clau per als científics i investigadors, que en són consumidors i alhora productors. En el món de l'edició en paper, els editors (editors comercials o associacions professionals) s'encarreguen de revisar el contingut dels articles i donen credibilitat a les informacions publicades. La incursió de les revistes electròniques ha suposat una veritable revolució en el camp de la informació, ja que ofereixen importants avantatges en comparació amb el format imprès, com ara que es poden consultar en qualsevol moment i des de qualsevol lloc (teòricament, a la pràctica hi ha algunes limitacions), que les despeses de producció són menors i que la distribució és més ràpida. En contrapartida, algunes de les revistes electròniques en sentit estricte, és a dir revistes editades exclusivament de forma electrònica, tenen encara poc atractiu per als autors, perquè tenen poc impacte i no són gaire citades pels professionals que a vegades no en coneixen els editors ni els equips de redacció.

Molt sovint les editorials publiquen els seus títols en paper i en suport electrònic perquè així intenten beneficiar-se dels avantatges dels dos sistemes. Algunes editorials catalanes ofereixen la consulta per Internet de la versió íntegra de part del seu catàleg de revistes. A vegades la subscripció electrònica es fa conjuntament amb la subscripció en paper; si es tria l'opció combinada normalment els preus de la subscripció electrònica són més baixos.

Doyma [61]:

– *Jano*

– *Medicina clínica*

J.R. Prous [37]:

- *Drug data report*
- *Drugs news & perspectives: the international drug newsmagazine*
- *Drugs of the future*
- *Drugs of today*
- *Methods and findings in experimental and clinical pharmacology*

Masson [62]:

- *Acta otorrinolaringològica espanyola*
- *Actas dermo-sifiliogràfiques*
- *Actas luso espanyolas de neurología, psiquiatría y ciencias afines*
- *Allergologia et immunopathologia*
- *Análisis clínico.*
- *Anesthesia & analgesia (edició espanyola)*
- *Archivos de prevención de riesgos laborales*
- *Biomecánica*
- *Dermatología & cosmética*
- *Enfermería intensiva*
- *Farmacia hospitalaria*
- *Fisioterapia*
- *Gaceta sanitaria*
- *Gerokomos*
- *Neuropsychologia latina*
- *Ortodoncia espanyola*
- *Progresos de obstetricia y ginecología*
- *Progresos en diagnóstico prenatal*
- *Psicopatología*
- *Radiología*
- *Rehabilitación*
- *Revista de la Sociedad Andaluza de Traumatología y Ortopedia*
- *Revista de la Sociedad Valenciana de Patología Digestiva*
- *Revista de logopedia, foniatría y audiolología*
- *Revista de ortopedia y traumatología*
- *Revista de senología y patología mamaria*
- *Revista espanyola de cirugía osteoarticular*
- *Revista espanyola de enfermedades digestivas*
- *Revista espanyola de geriatría y gerontología*
- *Revista espanyola de medicina nuclear*

- *Revista española de pediatría*
- *Revista iberoamericana de trombosis y hemostasia*
- *Soprodén*
- *Técnica ortopédica internacional*
- *Tòko-ginecología práctica*
- *Urología integrada e investigación*

Altres:

- *Anàlisi de la mortalitat a Catalunya...* [Disquet]. Oriol Ramis-Juan (responsable de l'edició), Marta Mingot i Lluís (redacció). [Barcelona]: Departament de Sanitat i Seguretat Social, Secretaria General, [1985]- . Periodicitat anual.
- *Annals de medicina* [en línia]. Barcelona: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, 1998- . Editat en format PDF. <<http://www.acmcb.es/public/docs/Annals/fr-annals.html>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- *Archivos de bronconeumología* [en línia]. Barcelona: Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica: Doyma, 1998- . Editat en format HTML. <<http://www.separ.es/Abronco.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- *Butlletí epidemiològic de Catalunya* [en línia]. Barcelona: Departament de Sanitat i Seguretat Social, 1998- . Format HTML. <<http://www.gencat.es/sanitat/cat/spbec.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- *Informatiu AATM* [en línia]. Barcelona: Agència d'Avaluació de Tecnologia Mèdica, 1997- . Editat en format PDF. Cal registrar-se. <<http://www.aatm.es/cgi-bin/frame.pl/pu.html>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- *Psiquiatria interactiva* [Cd-rom]. Barcelona: Prous Science, 1993-. Periodicitat trimestral. Per a professionals sanitaris (en cd-rom i en línia).
- *Quark* [en línia]: *ciencia, medicina, comunicació y cultura*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, Observatori de la Comunicació Científica, 1995- . Editat en format HTML/TeX. <<http://www.imim.es/quark>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

4. BEQUES I FINANÇAMENT PER A PROJECTES D'INVESTIGACIÓ

El Comissionat per a Universitats i Recerca, vinculat a la Generalitat de Catalunya, dedica una pàgina web a les convocatòries d'ajuts econòmics per a

treballs de recerca en tots els camps [108]. Una altra font d'informació és el SIAB, el Servei d'Informació d'Ajuts i Beques de la Fundació Catalana per a la Recerca [109]. Aquesta segona institució funciona com una agència d'informació universitària i està especialitzada en la centralització i difusió de la informació sobre beques, premis i ajuts oferts per organismes públics o privats. Els seus serveis van dirigits a estudiants universitaris, titulats i també a investigadors. La informació que recull li serveix per a elaborar tres bases de dades pròpies: *Beques i ajuts*, *Premis i Màsters* i *Cursos de postgrau*. Les bases s'estructuren en set àrees temàtiques, una de les quals és ciències de la vida i de la salut.

Les dades del SIAB serveixen de base a l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica per a editar el seu *Recull d'ajuts per a la recerca vigents* [110], que es pot consultar al seu web, com també les *Convocatòries de beques de la Fundació IMIM* [111]. L'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears [112] i el Col·legi Oficial de Metges de la Província de Girona [113] també ofereixen informació sobre aquest tema en els seus webs.

5. FORMACIÓ

Algunes de les característiques bàsiques dels documents electrònics els fan molt adequats com a material formatiu. És el cas d'alguns cd-roms que ja hem citat a l'apartat de monografies com ara *Primeros auxilios: este programa puede ayudarte a salvar vidas*; *Urología práctica interactiva: 20 casos clínicos* o *Aprèn a salvar una vida: curs interactiu de suport vital bàsic: segons les recomanacions de l'European Resuscitation Council*, entre d'altres.

A Internet també podem consultar alguns recursos educatius que ens poden donar una idea de les possibilitats que ofereix la xarxa a la formació continuada. En concret, en citem dos de relacionats amb les aplicacions d'Internet a les ciències de la salut. Són el curs *Internet i Medicina* [114], que es pot consultar en el web del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona i el curs *Internet en Bio-medicina* [115], elaborat per J.M. Rodríguez i Gairín.

6. NOUS SERVEIS DESENVOLUPATS A INTERNET

La xarxa facilita la comunicació entre els professionals; alguns exemples d'això són el correu electrònic, les llistes de distribució, els fòrums i debats electrònics o les conferències virtuals. Importants institucions mèdiques estan facilitant la connexió a la xarxa i estan impulsant aquests nous serveis. Aquest és el cas del Col·legi de Metges de Barcelona [116] (al seu web trobareu conferències

virtuals, fòrums, debats, grups de participació, llistes de distribució, taulell d'anuncis o ofertes de treball), del de Girona [117] (ofereix borsa de treball i taulell d'anuncis) o de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears [118] (on podeu accedir a grups d'interès, fòrums a debat, borsa de treball o a un taulell d'anuncis), i aquests només en són alguns exemples.

El sector privat també està oferint nous serveis lligats a Internet. Així, Pulso ediciones [119], editorial especialitzada en la publicació d'obres científiques, va treure al mercat l'any 1995 la xarxa informàtica LANVET, de temàtica veterinària, i posteriorment va ampliar la seva oferta amb UROLAN, TRAUMALAN, DENLAN, LAN CIRUGÍA, LAN GINECOLOGÍA i LAN PSIQUIATRÍA. Aquests recursos permeten als seus usuaris un accés més ràpid als seus companys de professió, la participació en fòrums de discussió, etc. Un altre exemple, aquest cop vinculat a farmacologia i farmàcia, és *Daily Essentials*, un servei d'alerta elaborat per Prous Science [37].

Les institucions sanitàries (el Departament de Sanitat, alguns hospitals, etc.) també estan aprofitant Internet per a millorar la seva atenció als usuaris. Encara que la presència d'alguns centres a la xarxa és merament testimonial, altres inclouen en els seus webs interessants apartats adreçats als pacients, on els donen informacions molt variades. En citarem algunes a tall d'exemple: relació de serveis hospitalaris (Corporació Sanitària Parc Taulí [120] o Hospital Universitari Arnau de Vilanova [121]) o informació divulgativa sobre algunes malalties (Direcció d'Atenció Primària Badalona-Sant Adrià del Besòs [122]). Alguns fins i tot han posat en marxa projectes que utilitzen la xarxa per a agilitar la gestió de l'hospital (Hospital Universitari Germans Trias i Pujol [123]).

C. INFORMACIÓ PER ALS PROFESSIONALS DE LA DOCUMENTACIÓ DE L'ÀMBIT DE LA SALUT

No volem deixar d'apuntar alguns recursos d'informació catalans que ens poden servir per a mantenir-nos al dia en el nostre camp. En concret, ens referim a tres llistes de distribució: Bib-med [124] i Iwetel [125], d'àmbit estatal; i BibCat [126], d'àmbit català. La primera se centra en el camp de les biblioteques mèdiques i Iwetel és de temàtica més general i està relacionada amb els editors de la revista *Iwe: el profesional de la información* [127]. BibCat és una llista catalana d'informació i debat sobre biblioteconomia, documentació i arxivística. Dues revistes electròniques que també ens poden aportar dades interessants són la ja citada *Iwe* i *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació* [128].

D. CONCLUSIONS

La major part de l'oferta catalana de documentació electrònica relacionada amb ciències de la salut és de la segona meitat dels anys noranta. En aquesta època hi ha un augment apreciable de monografies en cd-rom, i també comencen a aparèixer webs amb continguts cada cop més complets i més ben estructurats. Anteriorment alguns productors, del sector públic o privat, ja havien creat i distribuït bases de dades bibliogràfiques i d'altra mena primer en línia i després en disquet i cd-rom. Veiem així que, pel que fa als diferents suports documentals, l'evolució del sector de l'edició electrònica a Catalunya ha seguit una trajectòria semblant a la de la resta de països.

Mentre el disquet magnètic va anar perdent presència en el mercat fins a gairebé la seva desaparició, el cd-rom l'ha anada guanyant. Els primers productors eren, majoritàriament, empreses especialitzades en productes informàtics i institucions vinculades amb el sector públic, posteriorment importants editorials mèdiques han afegit el cd-rom a la seva oferta. Sovint aquestes editorials no han publicat les obres directament en suport electrònic, sinó que han fet una versió electrònica d'una obra en paper, és a dir no hi ha hagut una edició electrònica en sentit estricte.

Si volem entendre perquè moltes editorials mèdiques no es decideixen a publicar en format electrònic hem de tenir en compte diverses qüestions. La primera és quin és el mercat real del producte: els consumidors han de canviar la seva actitud vers els nous suports i ser-ne conscients de les virtuts; a més, s'ha de tenir en compte que la còpia incontrolada d'exemplars, el gran problema dels documents en paper, també s'està convertint en un problema real i potencial per als documents en cd-rom perquè cada cop és més fàcil fer-ne còpies a un cost molt baix.

D'altra banda, els productors han de fer inversions econòmiques per a poder produir electrònicament, i després fer publicitat dels nous productes i distribuir-los adequadament, i per a això cal tenir clara la viabilitat econòmica dels nous suports. Això explicaria perquè és tan difícil localitzar documents en català, idioma amb un mercat, en principi, molt reduït.

Els recursos tecnològics, encara que cada cop millors, encara suposen un fre. Si bé cada cop són més les persones i institucions que disposen d'ordinadors, tots sabem que hi ha biblioteques del nostre sector que encara no estan informatitzades o bé que tenen ordinadors obsolets. A més, els suports i els maquinari van evolucionant, i així com el disquet ha quedat obsolet sembla que nous suports amb més capacitat d'emmagatzematge aniran ocupant el lloc del cd-rom. En relació amb Internet, ja hem comentat que la lentitud de les connexions i les dificultats per a accedir a alguns servidors fan

que alguns usuaris limitin al màxim l'ús d'aquest recurs.

Un altre inconvenient és el cost econòmic. Els documents electrònics en suport òptic encara són bastant cars, i pel que fa a Internet és evident que les institucions no permetran l'accés gratuït als seus recursos un temps il·limitat, ja que hauran de rendibilitzar les despeses que els suposa l'elaboració i el manteniment dels seus webs.

Per als autors l'edició a Internet té aspectes positius i negatius. D'una banda la xarxa no està tan condicionada pel mercat, de manera que la "publicabilitat" d'un treball pot decidir-se per la seva qualitat i no per l'amplitud del seu mercat potencial. Altres punts a favor són la possibilitat que té l'autor de posar-se en contacte amb els seus lectors o la facilitat de poder publicar directament sense necessitat de dependre d'editorials ni d'impremtes. Però també hi ha desavantatges molt importants: un d'ells és que hi ha una manca de control legal sobre allò que es publica (els drets d'autor són un tema a debat) i un altre és que els autors es resisteixen a publicar en revistes exclusivament electròniques perquè són poc conegudes i, ara com ara, no tenen un factor d'impacte important, i la majoria dels autors volen que els seus treballs siguin valorats i citats pels seus companys per a millorar el seu currículum.

El futur dels suports electrònics està condicionat per les millores tècniques i també per l'evolució del mercat. L'ús dels cd-roms (o dels seus substituïts) per a la consulta d'obres de referència, bases de dades o recopilacions retrospectives de publicacions periòdiques sembla bastant clar. Si Internet supera els problemes tècnics més greus i els relacionats amb els drets d'autor, es pot preveure un creixement gradual que en alguns casos serà a costa de la disminució dels productes clàssics en línia. Quan se solucionin aquests dos punts, i tant autors com usuaris demostrin un interès major per la xarxa com a productors i com a consumidors, les empreses del sector informàtic –cada cop més especialitzades per temes– i les editorials comercials invertiran més a publicar documentació electrònica en sentit estricte o a fer versions electròniques de les obres en suport tradicional amb més tiratge.

BIBLIOGRAFIA

- Abadal Falgueras, Ernest. "L'edició òptica a Catalunya". *Item*. Núm. 21 (jul.-des. 1997), p. 8-43.
- Barrueco Cruz, José Manuel; García Testal, Cristina. "Panorama actual y posibilidades futuras en revistas electrónicas". *IWE: el profesional de la información*. Vol. 6, nº 3 (1997), p. 18-20.

Corona Lorenzo, Mercedes; García Figuerola, Carlos L. "Las bibliotecas universitarias y las bases de datos en CD-ROM". *Boletín de la Asociación Andaluza de Bibliotecarios*. Año 5, nº 17 (1989), p. 15-28.

Line, Maurice. "Información electrónica: usos y usuarios". Traducción: C. Urbano. *Anales de documentación*. Vol. 1 (1998), p. 199-212.

López Vivancos, Marta; Jordà Olives, Marta. "Utilització d'Internet en un hospital: realitats i possibilitats: el cas concret dels hospitals Vall d'Hebron" [en línia]. En: *Inet-Cat 96: Primer Congrés d'Internet a Catalunya*. [Barcelona]: ISOCCAT, cop. 1996. <<http://www.pangea.org/inetcat/prog/P61B/index.htm>> [Consulta: 21 d'abril de 1999].

Moreno de la Fuente, Antonio. "Nuevas tecnologías para las bibliotecas: el CD-ROM". *Boletín de la Asociación Andaluza de Bibliotecarios*. Año 5, nº 16 (1989), p. 37-40.

Moreno de la Fuente, Antonio. "Revistas electrónicas en Internet". *IWE: el profesional de la información*. Vol. 6, nº 5 (1997), p. 13-17.

Parada, Antonio. "Documentación, información y comunicación sanitaria: un estado de la cuestión". *IWE: el profesional de la información*. Vol. 8, núm. 4 (1999), p. 4-12.

Pinto Escribano, Joaquín. "Biblioteca virtual y usuarios remotos". *AABADOM*. Año VIII, nº 3 (1997), p. 38-45.

Sebarroja, J; Gasquet, J. A.; Mariño, E.L. "Internet en Medicina". *Offarm*. Vol. 15, nº 6 (1996), p. 74-76.

Sebarroja Banús, Joan; Mariño Hernández, Eduardo L. "Farmàcia a Internet" [en línia]. En: *Inet-Cat 96: Primer Congrés d'Internet a Catalunya*. [Barcelona]: ISOCCAT, cop. 1996. <<http://www.pangea.org/inetcat/prog/P61A/index.htm>> [Consulta: 21 d'abril de 1999].

ANNEX AMB LES REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Enciclopèdies i atles

- (1) *Enciclopedia de medicina y salud*. Josep del Hoyo i Calduch (director). Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1989-1991. 10 vol. (360 p.): il. + 2 disquets. ISBN 84-7739-128-9.
- (2) *Enciclopedia de medicina y salud* [Disquet]. [Barcelona]: Sigma: Interacció editorial, [1994?]. 2 disquets; 9 cm.
- (3) *Enciclopedia de aparatología funcional* [Cd-rom]. Eduardo Padrós Serrat (director científico). [S.l.: el director], cop. 1997 (Gavà: MPO Replitec). 1 disc òptic (cd-rom); 12 cm + 1 guia d'usuari ([16] p.; 12 cm). Requeriments del sistema per a PC: PC AT o compatible; mínim 8 MB de RAM; Windows 3.1 o superior; unitat lectora de cd-rom 4x. Requeriments del sistema per a Apple Macintosh: Processador 68040 o superior; mínim 8 Mb de RAM; sistema Apple 7.1 o superior; unitat lectora de cd-rom 4x. DL B.15279-1997.
- (4) Orozco Delclós, Rafael; Sales Pérez, Miquel; Videla Ces, Miquel. *Atlas de osteosíntesis* [Cd-rom]: *fracturas de los huesos largos: estadística, técnica, radiología*. Barcelona [etc.]: Masson Multimedia, cop. 1998. 1 disc òptic (cd-rom); 12 cm + 1 fullet ([12 p.]; 12 cm). ISBN 84-458-0708-0.

Diccionaris

- (5) *Diccionari enciclopèdic de medicina* [Cd-rom]. Josep Alsina Bofill; et al.; Oriol Casassas (dir.). Versió 1.0. Barcelona: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears: Enciclopèdia Catalana, 1994. 1 disc òptic (cd-rom); 12 cm; en contenidor 12x14x1 cm + 1 guia de l'usuari (72 p. ; 13 x 14 cm). ISBN 84-7739-840-2.
- (6) *Diccionario médico multilingüe* [Cd-rom]: *español, english, français, deutsch*. Barcelona: Planeta-DeAgostini, DL 1997. 1 disc òptic (cd-rom); 12 cm + 1 guia d'usuari ([4] p. : il. ; 12 cm). ISBN 84-7739-840-2.
- (7) *Odontolex* [disquet]: *vocabulari d'odontologia*. Col·legi Oficial d'Odontòlegs i Estomatòlegs de Catalunya (COEC), Centre de Terminologia TERMCAT; [programari:] INCYTA. [Barcelona]: [s.n.], cop. 1997. 6 disquets; 9 cm. Títol de l'etiqueta del disquet: *Odontolex: diccionari informàtic d'odontologia*.

doymanet.es/cgi-bin/owa/agen.conceptos> [Consulta: 26 d'abril de 1999].

(25) *PM-Farma. Congresos, seminarios y conferencias* [en línia]. [Barcelona: Readysoft]. Accés gratuït. <<http://www.readysoft.es/pm-farma/congreso.htm>> [Consulta: 26 d'abril de 1999].

(26) *Agend@ d'infermeri@* [en línia]. [Barcelona: Col·legi Oficial de Diplomats d'Infermeria de Barcelona]. Inclou actes organitzats pel Col·legi i també per altres organismes. Accés gratuït. <<http://www.codiba.org/agenda>> [Consulta: 26 d'abril de 1999].

Vademècums

(27) *Real farmacopea española* [Cd-rom]. Madrid: Ministerio de Sanidad y Consumo, Secretaría General Técnica, Centro de Publicaciones: Ministerio de la Presidencia, Boletín Oficial del Estado, 1997. 1 disc òptic (cd-rom); 12 cm. ISBN 84-340-0942-0.

(28) *Base de datos del medicamento del Consejo General de Colegios Farmacéuticos de España* [en línia]. [Madrid: el Consejo]. Accés temporalment lliure. <<http://www.cof.es/bot/farma.htm>> [Consulta: 27 d'abril de 1999].

(29) *Vademécum internacional: especialidades farmacéuticas y biológicas, productos y artículos de parafarmacia, métodos de diagnóstico: V-I*. 39ª ed. Madrid: Medicom, DL 1998. 1648 p.; 30 cm + 1 disc òptic (cd-rom). ISBN 84-89327-06-8.

(30) *Guía farmacoterapéutica* [en línia]. 5a ed. [Barcelona]: Departament de Farmàcia de l'IMAS, cop. 1997. <<http://www.cedimcat.com/guies/IMAS/index.htm>> [Consulta: 27 d'abril de 1999].

(31) *Fitoterapia* [Cd-rom]: *vademécum de prescripción*. Alejandro Arteche García (dir. tècnic); Bernat Vanaclocha Vanaclocha (dir. mèdica); Juan Ignacio Güenechea Salazar. 3ª ed. Barcelona [etc.]: Masson, cop. 1998. 1148 p: il. col; 23 cm + 1 cd-rom (12 cm). ISBN 84-458-0703-X.

Bases de dades bibliogràfiques

Medicina i psicologia

- (32) *The Cochrane Library* [Cd-rom]. Oxford: The Cochrane Collaboration & Update Software, 1996 - . Trimestral acumulatiu. 1 disc òptic (cd-rom); 12 cm + guia de l'usuari. L'editor varia: London: BMJ Pub. Press. Requeriments del sistema: PC 386X o superior; 4 Mb de RAM; disc dur amb 15 Mb d'espai lliure. Consta de 4 bases de dades: Cochrane database of systematic reviews (CDSR), Database of abstracts of reviews of effectiveness (DARE), Cochrane controlled trials register (CCTR), i Cochrane review methodology database (CRMD).
- (33) *IME* [en línia]: *índice médico español*. Productor: Instituto de Estudios Documentales e Históricos sobre la Ciencia. Madrid: CINDOC, [199-]. És un base de dades tarificada. Temporalment s'hi pot connectar gratuïtament. L'accés gratuït, que requereix un registre previ, permet fer les cerques en tot el contingut de la base de dades, però només se'n visualitzen 10 referències bibliogràfiques completes. Informació a: <<http://www.cindoc.csic.es/serv/dbsconx.htm>> [Consulta: 27 d'abril de 1999].
- (34) *CSIC* [Cd-rom]: *ICYT, ISOC, IME, CIRBIC, DATRI*. [Madrid]: CINDOC: Micronet [199-]. Semestral acumulatiu. 1 disc òptic (cd-rom): col; 12 cm; en contenidor 13 x 14 x 1 cm + 1 guia de l'usuari (30, 12 p.; 21 cm). Variant del títol: Bases de datos. Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Requeriments del sistema: PC, XT, AT, PS/2 o compatible; 640K RAM; disc dur 10MB; MS-DOS 3.0 o superior. Bases de dades bibliogràfiques. Buida dues mil publicacions en sèrie espanyoles especialitzades en: ciències socials i humanitats (base de dades *ISOC*), medicina (*IME*) i ciència i tecnologia (*ICYT*). Conté els catàlegs col·lectius de monografies i revistes de les biblioteques del CSIC (*CIRBIC*) i la base de dades de transferència de resultats d'investigació de la xarxa OTRI/OTT (*DATRI*).
- (35) *ISOC* [en línia]: *base de datos de ciencias sociales y humanas*. Productor: CINDOC. Madrid: CINDOC, [199-]. Base de dades d'actualització diària. És una base de dades tarificada. Temporalment s'hi pot connectar gratuïtament. L'accés gratuït, que requereix un registre previ, permet fer les cerques en tot el contingut de la base de dades, però només se'n visualitzen 10 referències bibliogràfiques completes. Informació a: <<http://www.cindoc.csic.es/serv/dbsconx.htm>> [Consulta: 27 d'abril de 1999].

- (36) *Índice español de ciencias sociales. Serie A: Psicología y ciencias de la educación* [disquet]. Madrid: ISOC, [198?]. Anual. També en paper, cd-rom i en línia.

Farmàcia

- (37) *Prous Science* [en línia]. [Barcelona; Philadelphia]: Prous Science, cop. 1995-1999. Accés gratuït. <<http://www.prous.com>> [Consulta: 13 d'abril de 1999].
- (38) *The Dialog Corporation* [en línia]. [S.l.]: The Dialog Corporation, cop. 1999. Accés gratuït. <<http://www.dialog.com>> [Consulta: 12 d'abril de 1999].

Infermeria

- (39) *Cuidatge* [en línia]. [Tarragona; Reus]: Universitat Rovira i Virgili, Biblioteca, 1993-. Accés gratuït. Ara també es pot consultar com a part de la Biblioteca Digital de Catalunya del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya. <<http://wissserver.urv.es:90/CUIDATGE.HTML>> [Consulta: 12 d'abril de 1999].
- (40) *Cuiden actualidad* [en línia]: *base de datos de actualidad en enfermería y cuidados de salud en español*. Producció de les dades: Fundació Índex, producció de l'aplicació informàtica: Doc6. Granada: Fundación Índex; [Barcelona]: Doc6. *Cuiden Actualidad* és la versió reduïda de la base de dades *Cuiden*, el contingut de la qual apareix publicat en sèries trimestrals a la revista *Index de enfermería*. Accés gratuït. <<http://www.doc6.es/index>> [Consulta: 13 d'abril de 1999].

Altres

- (41) *Base de dades de sumaris* [en línia]. [Barcelona]: Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya, actualització 26.04.1999. Accés gratuït. Els membre del Consorci poden utilitzar el servei de tramesa de sumaris per correu electrònic un cop s'hi han registrat. <<http://www.cbuc.es/sumaris/index.html>> [Consulta: 12 d'abril de 1993].

Altres bases de dades

- (42) *Structural Classification of Proteins* [en línia]. Dades proporcionades pel Servei del Banc de Dades Genètiques i Biomolècules de l'Institut. Bellaterra: Institut de Biologia Fonamental "Vicente Villar Palasí" & Silicon Graphics. Accés gratuït. <<http://luz.uab.es/html1/surfing.html>> [Consulta: 27 d'abril de 1999].

- (43) *Anuari estadístic de Catalunya 1998* [en línia]. [Barcelona]: Institut d'Estadística de Catalunya. Per a consultar l'anuari com a document PDF cal tenir instal·lat l'Acrobat Reader d'Adobe. Accés gratuït. També disponible en paper. <<http://www.idescat.es/publicacions/anuari/aec.stm>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].
- (44) *Institut d'Estadística de Catalunya* [en línia]. Barcelona: l'Institut. <<http://www.idescat.es>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].

Catàlegs bibliogràfics

- (45) Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Biblioteques. *Catàleg de les Biblioteques de la UAB* [en línia]. Creació VTLS, adaptació del Servei de Desenvolupaments de Gestió i Servei de Biblioteques. [Bellaterra]: el Servei de Biblioteques. També s'hi pot accedir via <telnet: babel.uab.es>, clau d'accés: 'hello uab.bib'. Accés gratuït. <<http://babel.uab.es>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].
- (46) Universitat de Barcelona. Biblioteca. *Consulta del catàleg* [en línia]. [Barcelona: la Biblioteca]. També s'hi pot accedir via <telnet:biblio.ub.es>, clau d'accés: 'hello bub.bib', localització '009800'. <<http://eclipsi.bib.uab.es/virtua/catalan/index.html>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].
- (47) Universitat de Girona. Biblioteca. *Biblioteca de la UdG. Catàleg* [en línia]. Creació VTLS, adaptació Biblioteca de la UdG. [Girona: la biblioteca]. També s'hi pot accedir via <tenet: biblio.udg.es>, clau d'accés 'hello udg.bib'. Accés gratuït. <<http://biblioteca.udg.es/catalog/catalog.html>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].
- (48) Universitat de Lleida. Servei de Biblioteca i Documentació. *Catàleg del Servei de Biblioteca i Documentació* [en línia]. [Lleida: l'SBD]. També s'hi pot accedir via <tenet: biblio.udl.es>, clau d'accés: 'hello biblio.udl'. Accés gratuït. <<http://www.bib.udl.es/catalog/catalan>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].
- (49) Universitat Pompeu Fabra. Biblioteca. *Catàleg de la biblioteca* [en línia]. [Barcelona: la Universitat]. També s'hi pot accedir via <telnet: arca.upf.es>, clau d'accés: 'hello upf.bib'. Accés gratuït. <<http://www.upf.es/vtls16/catalan>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].
- (50) Universitat Rovira i Virgili. Biblioteca. *Biblioteca* [en línia]. [Tarragona: la universitat]. També s'hi pot accedir via <telnet: biblio.urv.es>, clau d'accés: 'hello

gopher,ref.clas01'. Accés gratuït. <<http://www.urv.es/vtls/catalan>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].

(51) *Catàleg Col·lectiu de les Universitats Catalanes* [en línia]. [Barcelona]: Consorci de Biblioteques Universitàries Catalanes. També s'hi pot accedir via <tenet:ccuc.cbuc.es>, clau d'accés: 'hello ccuc.bib'. Accés gratuït. <<http://www.cbuc.es/ccuc>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].

(52) Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears. Biblioteca. *Formulari per a la recerca de revistes* [en línia]. [Barcelona: l'Acadèmia]. Títol de la capçalera del recurs: Catàleg de revistes. Accés gratuït. <<http://www.acmcb.es/biblio/revistes.asp>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].

(53) Centro Superior de Investigaciones Científicas. Red de Bibliotecas. *Catálogos informatizados de la Red de Bibliotecas del CSIC* [en línia]: *Bienvenido a CIRBIC en WWW*. [Madrid: CSIC]. També s'hi pot accedir via telnet <telnet:161.11.10.11>, clau d'accés: 'aleph'. Accés gratuït. <<http://olivo.csic.es:4500/ALEPH/SPA/XXX/spa-lib-list>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].

(54) Biblioteca de Catalunya. *Catàlegs* [en línia]. [Barcelona]: Biblioteca de Catalunya: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Accés gratuït. <<http://www.gencat.es/bc/fgat-ind.htm>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].

(55) *Catàleg de la Coordinadora de Documentació Biomèdica* [en línia]. Dades: la Coordinadora, suport tècnic: Doc6. Barcelona: Coordinadora de Documentació Biomèdica. Títol de la capçalera del recurs: *Recerca CDB97*. Accés gratuït. <<http://www.doc6.es/cdb/indexcat.htm>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].

(56) Hospitals Vall d'Hebron. Xarxa de Biblioteques. *Catàleg col·lectiu de publicacions periòdiques dels Hospitals Vall d'Hebron* [en línia]. [Barcelona: Agència per a la Recerca dels Hospitals de la Vall d'Hebron]. Accés gratuït. <<http://galileo.ar.vhebron.es/ar/html.cat/biblio/cataleg.htm>> [Consulta: 14 d'abril de 1999].

(57) Hospital de Tortosa Verge de la Cinta. Biblioteca. *Revistes* [en línia]. [Tarragona: l'Hospital]. Accés gratuït. <<http://nil.fut.es/~htvc/revistes.html>> [Consulta: 14 d'abril 1999].

(58) Hospital de Girona Dr. Josep Trueta. Biblioteca. *Col·leccions vives 1997*. [Girona]: l'hospital. Només és la relació de títols vius, no apareix l'estat del fons de cada publicació periòdica. Accés gratuït. <<http://www.arrakis.es/~jpont/biblio.html>>

[Consulta: 14 d'abril de 1999].

- (59) *REBIUN* [Cd-rom]: *Red de Bibliotecas Universitarias: catálogo colectivo*. Barcelona: DOC6, [1992]. 1 disc òptic; 12 cm + 1 guia de l'usuari; 30 cm. Actualització semestral. Comprèn els catàlegs de les universitats següents: Alcalà de Henares, Barcelona, Cantabria, Carlos III, Girona, UNED, Politècnica de Catalunya, Politècnica de València, Pompeu Fabra, Pública de Navarra, Rovira i Virgili, i Santiago de Compostela, i està integrat per quatre bases de dades: *Monografías, Anticuaría, Publicaciones seriadas i Bibliotecas de la Red*. ISSN: 1132-6840.
- (60) *Catálogo nacional de publicaciones periódicas en bibliotecas de ciencias de la salud españolas* [Cd-rom]. Coordinación: Mayra García Berges ... [et al.]. Madrid: CSI SA, DL 1997. 1 disc òptic (cd-rom); 12 cm; en contenidor 13 x 14 x 1 cm. Títol a la caràtula: C-17'96. Requeriments del sistema: PC o compatible XT 386 o 486 amb 640 KB de memòria RAM (preferible 1 MB) havent d'estar 10 MB lliures en disc; lector de cd-rom (preferible amb velocitat 4x o superior) amb drivers MSCDEX.
- (61) *Doyma* [en línia]. Barcelona: Doyma. Accés gratuït. <<http://www.doyma.net.es>> [Consulta: 14 d'abril 1999].
- (62) *Grupo Masson* [en línia]. [Barcelona]: Masson, cop. 1996-1999. Accés gratuït. <<http://www.masson.es>> [Consulta: 15 d'abril de 1999].
- (63) *Doc6* [en línia]: *consultores en recursos de información*. Barcelona; Madrid: Doc6. Accés gratuït. <<http://www.doc6.es>> [Consulta: 15 d'abril de 1999].
- (64) *Su librería virtual* [en línia]. [Barcelona, etc.]: Díaz de Santos. Accés gratuït. <<http://www.diazdesantos.es/cgi-bin/indice/index.html>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (65) *Librería Herrero Medicina* [en línia]. [Barcelona]: Librería Herrero, cop. 1997. Accés gratuït. <<http://www.libreriaherrero.es>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (66) *Librería Herder: Alibri Llibreria, S.L.* [en línia]. Barcelona: Alibri Llibreria, cop. 1999. Alibri Llibreria és l'antiga llibreria Herder. Accés gratuït. <<http://www.books-world.com/ca/index.asp>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (67) Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. *Catàleg de publicacions* [en línia]. [Barcelona]: Departament de Sanitat i Seguretat Social. Accés gratuït. <<http://www.gencat.es/sanitat/cat/cservei.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

- (68) Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears. *Monografies mèdiques de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears* [en línia]. [Barcelona]: ACMCB. Accés gratuït. <http://www.acmcb.es/public/docs/mo_me/fr_mo_me.html> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (69) Agència d'Avaluació de Tecnologia Mèdica. *Publicacions* [en línia]. [Barcelona]: AATM. Al web es poden consultar els textos complets dels *Informes d'Avaluació* en format HTML o PDF i també la versió PDF del *Butlletí Informatiu*. Per a visualitzar el format PDF cal tenir instal·lat l'Adobe Acrobat Reader. Accés gratuït. <<http://www.aatm.es/cgi-bin/frame.pl/pu.html>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (70) Institut d'Estadística de Catalunya. *Catàleg de publicacions* [en línia]. [Barcelona]: idescat. Accés gratuït. <<http://www.idescat.es/publicacions/catalog/catalog.stm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

Biblioteques virtuals

- (71) *Biblioteca Digital de Catalunya* [en línia]. [Barcelona]: Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya, modificació 20.04.1999. Només hi poden accedir els membres del Consorci. <<http://www.cbuc.es/bdc>> [Consulta: 20 d'abril de 1999].

Directoris de recursos d'informació accessibles a Internet

- (72) *Altres webs* [en línia]. [Barcelona]: Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social. Accés gratuït. <<http://www.gencat.es/sanitat/cat/caltres.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (73) *Medicina a Internet* [en línia]. [Bellaterra]: Biblioteca de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona, actualització maig 1999. Accés gratuït. <<http://www.bib.uab.es/medic/internet.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (74) *Internet i Ciències de la Salut* [en línia]. [Barcelona]: Universitat de Barcelona, Biblioteca, Àrea Ciències Salut, actualització 12 de març de 1999. Accés gratuït. <<http://www.bib.ub.es/bub/4int.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (74b) *Psicologia i Internet Salut* [en línia]. [Barcelona]: Universitat de Barcelona, Biblioteca, Àrea de Psicologia, actualització 8 de març de 1999. Accés gratuït. <<http://www.bib.ub.es/bub/5edu29.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

- (75) *Recursos Internet sobre Infermeria* [en línia]. [Girona]: Universitat de Girona. Biblioteca, cop. 1997. Les adreces referenciades procedeixen del llibre Leslie H. Nicoll, Teena H. Ouellette. *Nurses guide to the internet: computers in nursing's*. Philadelphia: Lippincott, 1997. La Biblioteca de la UdG està treballant per a oferir un llistat depurat i classificat per matèries. Accés gratuït. <<http://biblioteca.udg.es/fi/bib/alfabetic.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (76) *Recursos d'informació de Biologia* [en línia]. [Barcelona]: Universitat Pompeu Fabra, actualització 17.02.1999. Accés gratuït. <<http://www.upf.es/bib/bio/pral.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (77) *Benvinguts a la plana web de la Biblioteca d'Infermeria* [en línia]. [Tarragona; Reus: Universitat Rovira i Virgili]. Accés gratuït. <http://www.urv.es/sgeneral/biblioteca/Bib_Infermeria/index.html> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (78) *Barri mèdic* [en línia]. [Barcelona]: Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Accés gratuït. <<http://www.comb.es/barrimedic/home.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (79) *Webs d'interès* [en línia]. [Barcelona]: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears. Accés gratuït. <<http://www.acmcb.es/webs.asp>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (80) *Medicina en la red* [en línia]. [Barcelona]: Doyma. Accés gratuït. <<http://www.doyma.es/copiaini/medred.htm>> [Consulta: 16 d'abril].
- (81) *Recursos de salut* [en línia]. [Barcelona]: Ready Soft. Accés gratuït. <<http://www.readysoft.es/medicina>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (82) *Farma.com* [en línia]: *el buscador del mundo farmacéutico*. [S.I.]: CRO Computer, cop. 1999. <<http://www.farma.com/index.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (83) *Atención farmacéutica* [en línia]. Barcelona: Rasgo editorial, actualització 2.05.1999. <<http://www.farmclin.com>> [Consulta: 2 de maig de 1999].
- (84) *PM-Farma* [en línia]. [Barcelona: Ready Soft]. <<http://www.readysoft.es/pm-farma>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].
- (85) *Nosaltres.com. Ciència i ensenyament. Medicina* [en línia]. [Barcelona, etc.]: Par-tal, Maresma & Associats, cop. 1995. És una secció del localitzador Nosaltres.com

de VilaWeb. Accés gratuït. <http://vilaweb.com:8000/vilaweb/plsql/vilaweb.generar_directori?p_idint=103> [Consulta: 12 d'abril de 1999].

(86) *Cercat. Medicina i salut* [en línia]. [Barcelonès]: InterVic: ILIMIT, cop. 1997. És una secció del localitzador Cercat. <http://www.cercat.com/cgi-cercat/templates/temes2.CFM?cercat_tema=medicinaisalat> [Consulta: 12 d'abril de 1999].

(87) *Ciències de la salut* [en línia]. [Barcelona]: Enciclopèdia Catalana. És una secció del localitzador Cercador.com. <<http://www.grec.net/cgi-bin/cercador.pgm?USUARI=&SESSIO=&CAMI=11>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

Informació mèdica i sanitària a la premsa diària

(88) *Prensa diària* [en línia]. Girona: Col·legi de Metges de Girona. Accés gratuït. <http://www.comg.es/catala/temes/premsa_diaria> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

(89) *Revista de premsa d'avui* [en línia]. [Barcelona]: Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, 1999- . Diari. Accés gratuït. Edició electrònica del Servei d'Informació Col·legial. <<http://www.comb.es/informacio/rdp.htm>> [Consulta: 20 d'abril de 1999].

(90) *Prensa* [en línia]. [Barcelona]: Institut Universitari Dexeus. <<http://www.idexeus.es/prensa.htm>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

(91) *Quark* [en línia]: *ciencia, medicina, comunicación y cultura*. Núm. 1 (oct.-des. 1995)- . [Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Observatori de la Comunicació Científica, 1995- .] Editat en format HTML/TeX. També en paper. <<http://www.imim.es/quark>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

Medicina legal i informació mèdica en les publicacions oficials

(92) *Diaris oficials* [en línia]. Girona: Col·legi de Metges de Girona. Accés gratuït. <http://www.comg.es/catala/temes/diaris_oficials.htm> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

(93) *Legislación farmacéutica y química* [Cd-rom]. Versión 1.0-. Barcelona: Biomedical

Systems, DL 1998- .Quadrimestral. 1 disc òptic (cd-rom); 12 cm. Cada cd-rom comprèn des del 1961 en endavant. Variant del títol: *Legislación farmacéutica y química en CD-ROM*. Requeriments del sistema: PC o compatible; Windows 95 i NT; lector de cd-rom. ISSN 1138-9508.

(94) *Dret a Internet* [en línia]. [Bellatera]: Biblioteca de Ciències Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona, actualització 3.03.1999. Accés gratuït. <<http://www.bib.uab.es/socials/i-dret.htm>> [Consulta: 20 d'abril de 1999].

(95) *Fent dret per Internet* [en línia]. [Barcelona]: Universitat de Barcelona, Biblioteca, Àrea II, 14.04.1999. Accés gratuït. <<http://www.bib.ub.es/bub/2indret.htm>> [Consulta: 20 d'abril de 1999].

(96) *Dret* [en línia]. [Barcelona]: Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra, 1999. Accés gratuït. <<http://www.upf.es/bib/dret/dret.htm>> [Consulta: 20 d'abril de 1999].

Publicacions periòdiques de societats i hospitals

(97) *Butlletí d'activitats* [en línia]. Any 4, núm. 32 (febr. 1998)- .[Barcelona]: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, 1998- . Mensual. Accés gratuït. També en paper. <http://www.acmcb.es/public/docs/Butlleti/fr_butlleti.html> [Consulta: 20 d'abril de 1999].

(98) Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. *Publicacions col·legials* [en línia]. [Barcelona]: el Col·legi, 1999. Accés gratuït. <<http://www.comb.es/publicacions/>> [Consulta: 20 d'abril de 1999].

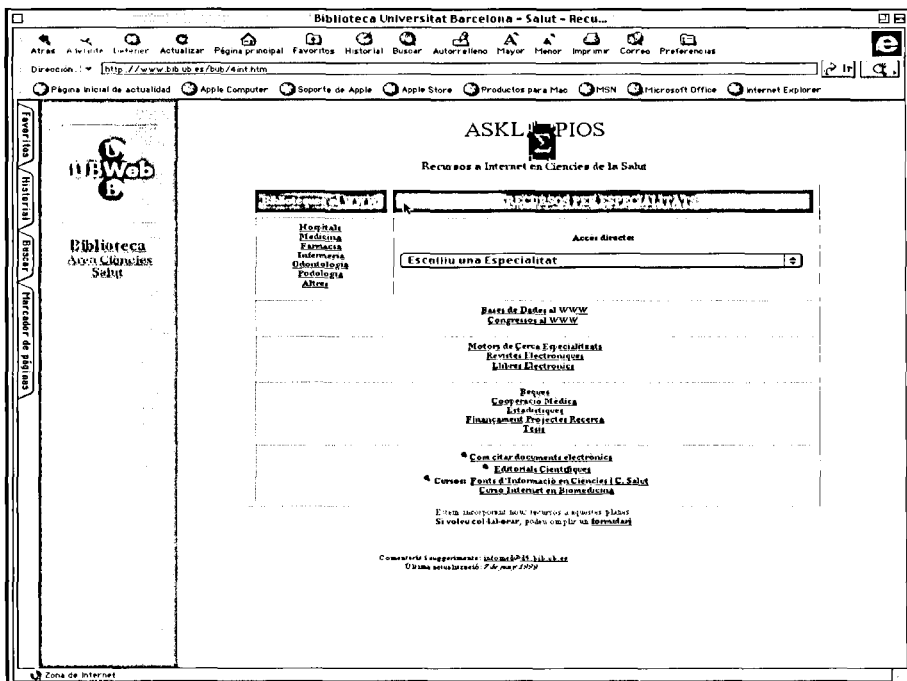
(99) Col·legi de Metges de la Província de Girona. *Butlletí del Col·legi de Metges de la Província de Girona* [en línia]. Núm. 26 (març de 1998)- . [Girona]: Col·legi Oficial de Metges de Girona. Accés gratuït. Format PDF, per a llegir-lo cal el programa Acrobat Reader. <<http://www.comg.es/catala/temes/butlleti/index.html>> [Consulta: 20 d'abril de 1999].

(100) *Butlletí informatiu* [en línia]. Núm. 10 (gen.-abr. 1997)- .Barcelona: Agència d'avaluació de Tecnologia Mèdica, 1997- . Editat en format PDF (cal registrar-se per a accedir-hi). També en paper. N'hi ha una versió castellana i una altra d'anglesa. <<http://www.aatm.es/bi.html>> [Consulta: 16 d'abril de 1999].

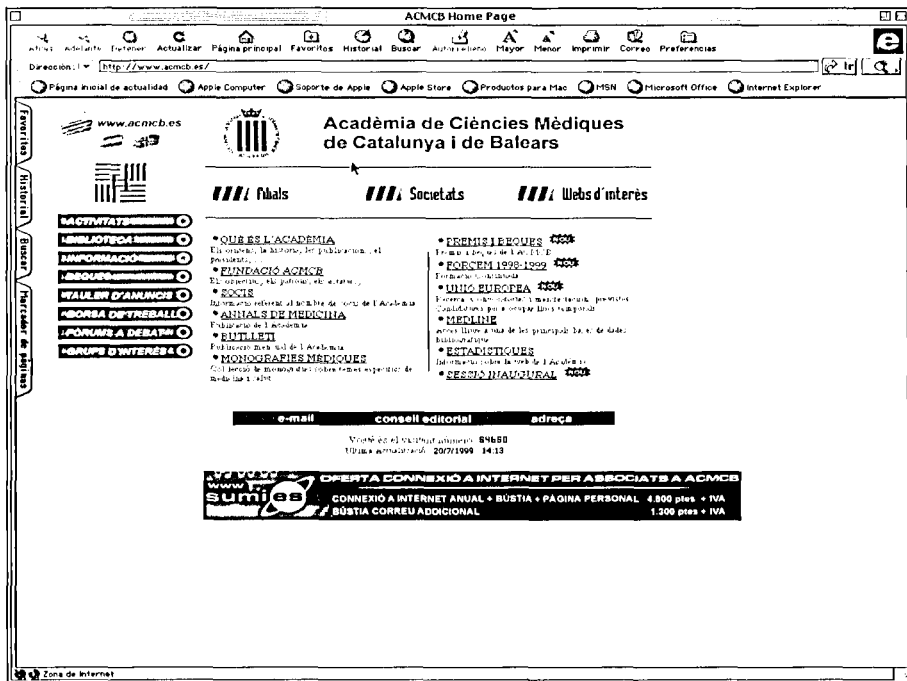
- (101) *Boletín de información* [en línia]. Nº 10 (nov. 1998)- . [Lleida]: Unidad de Investigación Biomédica de Lleida, 1998- . Mensual. Accés gratuït. <<http://www.udl.es/dept/medicina/reuni/boletin/bol.htm>> [Consulta: 22 d'abril de 1999].
- (102) Institut Municipal d'Assistència Sanitària. *Memòria'96* [en línia]. [Barcelona: Institut Municipal d'Assistència Sanitària]. Accés gratuït. Per a visualitzar el document cal tenir instal·lat l'Adobe Acrobat. També disponible en paper. <<http://www.imim.es/imas/memoria/memoria96.htm>> [Consulta: 21 d'abril de 1999].
- (103) *Butlletí del Sindicat de Metges de Catalunya* [en línia]. Núm. 24 (gen.-març 1998)- . [Barcelona: el Sindicat], 1998- . Gener 1998- . Accés gratuït. Cal tenir instal·lat el programa Acrobat Reader. També en paper. <<http://www.smetgesc.es/smetgesc/butlleti.htm>> [Consulta: 23 d'abril de 1999].
- (104) *El correu de l'Arnau* [en línia]. Núm. 24 (febr. 1998)- . [Lleida]: Hospital Universitari Arnau de Vilanova, 1998- . Accés gratuït. Bimestral. També en paper. <<http://www.arnau.scs.es/arnau/correu/corprin.htm>> [Consulta: 23 d'abril de 1999].
- (105) *Barraquer Institute Journal on the Net* [en línia]: *revista d'oftalmologia*. [Barcelona: Centre d'Oftalmologia Barraquer]. Accés gratuït. <<http://www.co-barraquer.es/cat/cpage38.htm>> [Consulta: 29 d'abril de 1999].
- (106) *9 informatiu* [en línia]: *periòdic de la Corporació Sanitària Parc Taulí*. Director: Albert Miret. Núm. 50 (abril 1998)- . [Sabadell]: la Corporació. Cal el programa Acrobat Reader. <<http://www.cspt.es/webcspt/9Informatiu/default.htm>> [Consulta: 23 d'abril de 1999].
- (107) Vall d'Hebron. Hospitals. *Memòria 1996* [Cd-rom]. Barcelona: Vall d'Hebron Hospitals, DL 1997. 1 disc òptic (cd-rom); 12 cm. Disponible també en paper. Requeiriments del sistema: PC 486/66 MHz; 8Mb RAM; 3 Mb d'espai lliure al disc; cd-rom 4x.
- (108) *Convocatòria d'ajuts* [en línia]. [Barcelona]: Generalitat de Catalunya. Comissionat per a Universitats i Recerca. Accés gratuït. <<http://www.gencat.es/cur/cajuts.htm>> [Consulta: 22 d'abril de 1999].
- (109) *SIAB* [en línia]: *Servei d'Informació d'Ajuts i Beques* [en línia]. [Barcelona: Fundació Catalana per a la Recerca-SIAB]. Accés gratuït. Inclou les bases de dades següents: *Beques i ajuts, Premis i Màsters i cursos de postgrau*. <<http://www.fcr.es/siab/siab.html>> [Consulta: 22 d'abril de 1999].

- (110) *Recull d'ajuts per a la recerca vigents* [en línia]. [Barcelona: Institut Municipal d'Investigació Mèdica], actualització 4.05.1999. La informació que hi apareix ha estat proporcionada, majoritàriament, per la Fundació Catalana per a la Recerca, a través del Servei SIAB. Accés gratuït. <<http://www.imim.es/imas/imim/serveis/ajuts.htm>> [Consulta: 5 de maig de 1999].
- (111) Institut Municipal d'Investigació Mèdica. *Convocatòria de beques de la Fundació IMIM* [en línia]. [Barcelona: IMIM], actualització 19.04.1999. Accés gratuït. <<http://www.imim.es/imas/imim/serveis/circular.htm>> [Consulta: 22 d'abril de 1999].
- (112) *Beques* [en línia]. [Barcelona: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears]. Accés gratuït. <<http://www.acmcb.es/beques/beques.asp>> [Consulta: 22 d'abril de 1999].
- (113) *Ajuts i beques* [en línia]. [Girona: Col·legi Oficial de Metges de Girona]. Accés gratuït. <<http://www.comg.es/catala/ajuts.htm>> [Consulta: 22 d'abril de 1999].
- (114) *Internet i Medicina* [en línia]. [Barcelona]: Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, 1998. El contingut del curs es pot veure gratuïtament, però per a seguir-lo i aconseguir-ne un certificat cal registrar-s'hi. <http://www.comb.es/cursos/cat/medicina_i_internet/home.htm> [Consulta: 12 d'abril de 1999].
- (115) *Bienvenidos al curso Internet en biomedicina* [en línia]. [Compilador: Josep Manuel Rodríguez i Gairín]. [Barcelona: el compilador, 199-?]. Accés gratuït. <<http://escher.upc.es/cursos/biomed/inici.htm>> [Consulta: 29 d'abril de 1999].
- (116) *Metges Barcelona* [en línia]. [Barcelona: Col·legi Oficial de Metges de Barcelona]. <<http://www.comb.es>> [Consulta: 29 d'abril de 1999].
- (117) *Col·legi Oficial de Metges de Girona* [en línia]. Girona: el Col·legi, 2a revisió juliol de 1998. Accés gratuït. <<http://www.comg.es>> [Consulta: 17 d'abril de 1999].
- (118) *Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears* [en línia]. [Barcelona]: l'Acadèmia, actualització 19.04.1999. <<http://www.acmcb.es>> [Consulta: 17 d'abril de 1999].
- (119) *Pulso ediciones, SA* [en línia]. [Barcelona]: Pulso, cop. 1997. Accés gratuït. <<http://www.pulso.com>> [Consulta: 29 d'abril de 1999].

- (120) *Corporació sanitària Parc Taulí* [en línia]. [Sabadell]: Centre per a la Comunicació Corporativa, actualització 6.05.1999. Accés gratuït. <<http://www.cspt.es>> [Consulta: 6.05.1999].
- (121) *Benvinguts a la web de l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida* [en línia]. Lleida: l'Hospital, actualització 2.03.1999. Accés gratuït. <<http://www.arnau.scs.es>> [Consulta: 3.05.1999].
- (122) *Ens ocupem de la vostra salut* [en línia]. Compilador: Rafael Comas. [S.l.]: Institut Català de la Salut, Direcció d'Assistència Primària Badalona-Sant Adrià del Besòs. Accés gratuït. <<http://www2.interplanet.es/dapsa/page9.htm>> [Consulta: 30 d'abril de 1999].
- (123) *Hospital Universitari Germans Trias i Pujol* [en línia]. [Badalona]: l'Hospital, actualització 26.03.1999. Accés gratuït. <<http://www.hugtip.scs.es>> [Consulta: 29 d'abril de 1999].
- (124) *BIB-MED* [en línia]. Moderadora: Marta Jordà. [Madrid]: RedIRIS, 199-?. Llista de discussió. <BIB-MED@listserv.rediris.es> al servidor <listserv@listserv.rediris.es>. Arxiu dels missatges publicats des de gener de 1997 a: <<http://listserv.rediris.es/archives/bib-med.html>> [Consulta: 30 d'abril de 1999].
- (125) *Iwetel* [en línia]. Moderadors: Pedro Hípola, Tomàs Baiget. Information World en Español, 1993- . Llista de discussió. <iwetel@listserv.rediris.es> al servidor <listserv@listserv.rediris.es>. Arxiu dels missatges publicats des d'abril de 1997 a: <<http://listserv.rediris.es/archives/iwetel.html>> [Consulta 29 d'abril de 1999].
- (126) Les dades per a registrar-vos les podeu trobar a: *BibCat* <<http://www.geocities.com/Athens/Olympus/3197/bibcat.htm>> [Consulta: 29 d'abril de 1999].
- (127) *IWE* [en línia]: *el profesional de la información*. [Barcelona]: Swets & Zeitlinger: Doc6, cop. 1998. No s'accedeix al sumari de les revistes, però hi ha un localitzador que permet fer cerques en el text complet de cinc revistes. <<http://www.doc6.es/iwe>> [Consulta: 30 d'abril de 1999].
- (128) *BiD* [en línia]: *textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Núm. 1 (juny 1998)- . Barcelona: Escola Universitària de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, 1998- . Accés gratuït. <<http://www.ub.es/biblio/bid>> [Consulta: 30 d'abril de 1999].

Recull de recursos a Internet en Ciències de la Salut de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

Pàgina web de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears. <http://www.acmcb.es/>